

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 a kiadónálban átvéve:
 Egyszerre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 c
 Helyben kassza kerébe:
 Egyszerre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszerre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 6 óráig utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 Amennyiben kéziratok visszaküldése vagy megőrzése nem vállalkozik.
 Hirdetések és hirdetések a kiadóhivatalban intézendők.
 Helyi árak 6 fillér.

NAGYVÁRAD, június 20.

Segítség!

Az ó-liberálisok külön gyülekeznek, mint hirdetik azon czélból, hogy megmentsék a tiszta liberálizmust.

Veszélyben van a liberálizmus! Segítség!

Bámulva nézem ezeket az ó-szabadelvéket, helyesebben ó-reakciónáriusokat. Hát ezért zengtek a Somlóval szemzett Spenczer-elméletnek hozsannát vasárnap, hogy pénteken megfeszítsék?! Hát a társadalmi evolúció kutya?! A zseniális elv »le az öregekkel«, a divináció számba vett mondás »minél régibb valami, eo ipso annál ostobább és barbárabb«, el van feledve? Helyet az evolúciónak, az új szabadelvéeknek!

Ennyi irt kenhetünk saját patikájukból az evolúció okozta természetes halál küszöbén álló ó-liberálisoknak saját sebére.

De kérdeznem kell valamit.

A nagy szabadelvű pártnak nincs egyéb, sürgősebb kívánsága, mint a liberálizmus megmentése?

Hát a nemzeti érdekekért vívott harc semmi a pártérdek mellett?! Egy kabinetet el tudtak volna fogadni az ó-csehek vagy micsodák, hisz elég csehül állanak, mely karhatalmat és minden ellenvélemény elnyomását ismerte csak kormányzói eszközök, elfogadták volna, ha csupa nyomorultból állott volna ez a kabinet,

és most liberálizmust akarnak menteni.

Tisztelt ó-liberálisok, mikor volt önökben liberálizmus? Akkor, mikor évtizedeken át tartó feltétlen uralom után megcsinálták a sohasem ismert felekezeti harcokat? Akkor, mikor a választókerületeket úgy osztották be, hogy a fajmagyarság mély inferioritásban van a nemzetiségekkel szemben? így osztották be csak azért, hogy ellenvéleményű pártok többségre ne juthassanak?

Akkor voltak liberálisok, mikor a hivatalnokokról vezették a politikai pártállást, mikor pártkasszával, presszióval s közbelövetéssel választottak? Akkor, mikor Magyarországot felosztották családi örökök és az atyafi-rendszert honosították meg egész társadalmunkban?

Egyetlen esetet mondjanak nekem, mikor a szabad gondolkozást és cselekvést türték. Ismeretlen volt ez teljesen és nincs az az örült reakció, mely olyan embertelen lakatot tett volna valaha az emberek nyelvére és lelkiismeretére a pártfegyelem örve alatt, mint a teljes szabadságot jelentő liberálizmus.

Olyan dolog után kiabálnak, a mit nem is ismernek s ha megjelenék köztük, fel is fálná őket azonnal.

De egyáltalán nincs nekünk egyéb bajunk, mint a liberálizmus pusztulása? Feltéve, hogy volt valaha? Mi az a liberálizmus. Theoria! — ég pedig lejárt theoria. A Balkán államokban vegetál és nálunk. Nyugaton kipusztult Németországban 4 liberális képviselő van a parlamentben, és — nem omlik össze.

Nézem a prononszirozott liberálisokat saját szűkebb pratriámban s az ország előtt szereplőket.

Soha türelmetlenebb lelkeket nem láttam mint ezek, minden ellenvéleménnyel szemben, soha durvább kifejezésekkel nem támadnak, még a műveletlenebb nemzetiségek sem, mint ezek minden nem tetsző dolgot. Sok művelt, képzett ember élvezhetlenné válik, ha liberáliskodni kezd, mert e pártban nem azt kérdik mennyire vagy liberális másokkal szemben, hanem hogy mennyi ellenvéleményt nyomtál el, mennyi ellenvéleményűt tettél lehetlenné.

Én nyíltan merem mondani, hogy ha néppárti, vagy klerikális embert deszignált volna miniszterelnöknek a király, nem is gondolt volna oly vad eszközökre, a milyenekre gondolt az ó-liberálizmus géniusza, korán felröppent Tiszavirág.

Ex-lex idején, költségvetés nélkül a Házat feloszlatni, ha kell kétszer vagy akárhánszor, míg minden ellenállást meg nem tör, a klotür, parlamenti rendőrség képviselők kidobására berendezve, semmi nemzeti vívmány, de a katonai javaslatok áterőszakolása, — ennyi volt a program. Mi a reakció, ha nem ez? és mi a farizaizmus, a sokat emlegetett jezsuita képmutatás, ha nem az ó-liberálisok kiabálása, a liberálizmusért, a vad terrorizmus kísérletének meghiusulása után.

Theoria ma uri luxus. Kenyér kell és jó belpolitika és teljesen új pártalakulások.

Ezt hozza el az új kormány, ide forrjon ki a pártok forrongása. Akkor se az obstrukció nem drága ár, se Tisza

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Szeniczei gyerekek.

Írta: Mányiné Prigl Olga.

III.

Tizenkét esztendő pergett le azóta épen az idő guzsalyán. A ki apró volt, megnőtt, a ki öreg volt, sir felé hajlik. A Körösnek is más útja van, odébb ásták a medrét, oly igen közel férközött már a Szeniczei kuriához, hogy csaknem a kert alatt zúgott tavaszi kiöntések. Nem olyan szép virágos már a partja, a vert sárga agyag oldalába nem nő meg a fű. Békák lapulnak meg rajta s nagy zubbannással ugranak a vízbe, ha ember jár véletlenül arrafelé. Most ugyan a lék alá voltak fagyva s végig-végig az egész pusztá fehér. Zuzmarások az őrtálló jegenyék, ezüstszin

apró jégprizmák lógnak a hatalmas fenyőfák galyain. Megtörlik a nap rajtok s szivárványszínt játszik tőle. Mesébe illő szép játék.

Szeniczei Margitka az ablakból néz kifelé, a forró lehelletétől szinte megolvad azon a jégvirág. Ragyogó kedvében van. Piros arca, mint a nyíló rózsza. Alakja, mint a fiatal jegenyéké, — sugár. Szőke haja két ágba fonva leér a csipőjén átul, sima és mégis rugányos, szétbomlik, miduntalan lehull a fejéről.

Gicrát mindenki szereti és kényezteti. A bálokon kézzel kézre adják. Három megye fiatalsága jár utána, verseket írnak róla, neki muzsikál a cigány. A kékszemű szép primás, a Peti gyerek, a ki a lelkéből beszélget hozzá, mikor neki huzhatja. És zokog a hur, vadul sir a fájdalom a száraz fából. Olykor egy-egy eltikkolt könnyesepp is hull a pulituros, finom kis hegedűre.

Margit tudja, s a lelkébe nyilallik a sóvárgó, szerelmes tekintet. Olyankor elűnnek arczáról a rózsák, fázni kezd s látja a kavargó zöld vizet és szédül, mint kisleány korában. Behunyja a szemét, — borzalmas, édes szédülés az — s olyankor azt álmodja, hogy egy szép barna ember átfogja az erős karjával. Főlemeli, mint egy pelyhet, elviszi messze, messze, idegen világba, a hol nem lesz senki más, csak ők ketten és mégis ott lesz az egész világ. Alom, képtelen álom! O, az ünnepekt, irigyelt gazdag kisasszony s a szegény cigánygyerek, az ágról szakadt koldus-ivadék, a kinek a családfája nincsen semmiféle nemesi levéltárban, talán az igazi nevét sem tudják. Nincsenek már mesék. A királyleányokat nem adják oda a szegény pásztoroknak. Talán mindéig is mese volt az...

Kis selyemkendőjével megtörli a homlokát s odafordul a tánczosához:

Csász. és kir. szabadalmazott

Frisch-féle

Férfi

alsó nadrág,

mely elől az övvel szűkebbre vagy bővebbre szabályozható a nélkül, hogy a felső nadrágot vagy mellényt kellene fölgombolni. Egészségi szempontból czélszerűségénél, tartóságánál és kényelmességénél fogva hazánkban és a külföldön a legnagyobb kedveltségnek örvend, mert a testhez simul és nem csuszik le, mint az eddigiek, melyek vagy nagyon szűkek, vagy nagyon bővekek voltak: a gyomorra pedig rendkívüli hatással van.

Szabadalmazott férfi alsó nadrágok árai:

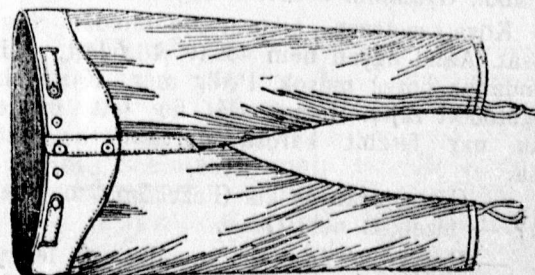
Rövid férfi alsó nadrág meleg nyári napokon a legkellemebb viselet Ma-depolan chifonból darabja K. 2.80. Hosszu Schroll-féle drillből K. 4.

Egyedüli gyári raktár

Czillér Imre

nagy áruházában

Olaszi Fő-utcán.

kísérlete nem lesz pusztán csak szeplő a parlamenti szellem arczán.

Ne a párt kiabáljon segítségért, hanem hallják meg a nép segélykiáltásait.

P—y.

Khuen-Héderváry megbízatása?

Tisza megbukása után az a hír érkezett Bécsből, hogy a király gróf *Khuen-Héderváry* Károly horvát bánt bizza meg kabinetalakítással.

Mindenkit meglepett; senki sem volt erre elkészülve. Gróf *Khuen-Héderváry* tudvalevően már egyszer kapott kabinetalakításra megbízatást Wekerle Sándor első demissziója után. De akkor a kormánypárt visszautasította *Khuen-Héderváry* jelöltségét.

Bécsből jön az a jelentés is, hogy *Khuen-Héderváry* *Tisza* István ajánlotta a koronának. A horvát bán ennek folytán meghívást kapott Bécsbe. Altitól a korona hajlandónak mutatkozik engedményeket tenni. Az eddigi híreket az engedményekre vonatkozólag a következőkben foglalja össze: *Héderváry* a régi javaslatok visszavonásának, s a régi ujonczjalték megtartásának, tehát az ujonczmelés elejtésének alapján fog a kabinetalakításra megbízatást kapni.

Az alábbiakban közöljük a válságra vonatkozó híreket, melyekből még mindig nem tűnik ki: kapott-e *Héderváry* tényleg megbízatást?

Khuen-Héderváry Bécsben.

A horvát bánt már ma reggeli 8 órára várták Bécsbe és némi feltűnést keltett, hogy az időre nem érkezett meg. Már-már azt hitték, hogy csak holnap érkezik, ámde fél tizre a bán mégis megjött.

Bécs, június 20. (Délelőtti 10 óra 15 perczkor.) Gróf *Khuen-Héderváry* reggeli fél tizkor érkezett meg az osztrák fővárosba.

A pályaudvaron a közös pénzügyminiszter kiküldöttje, *Schettina* kormánytanácsos várakozott rá. Néhány üdvözlő szövevény után *Khuen-Héderváry* kocsiába ült és elhajtott a Sacher-fogadóhoz, onnan pedig rögtön a közös

pénzügyminiszterium épületéhez, ahol felkereste *Kállay* Benjámin.

A bán csak nagyon rövid ideig, mintegy tíz perczig időzött itt és aztán gyalog ment vissza a Sacher-szállóba.

Itt már várakozott rá báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter. A bán és *Fejérváry* hosszasan tanácskoztak együtt.

E pillanatban gróf *Khuen-Héderváry* még nem tudja, hogy a király hány órákor fogadja kihallgatáson. De *Thallóczy* Lajos udvari tanácsos az imént küldött a bánnak egy czeruzával megírt, sürgős levelet.

Lehet, hogy az audienciáról ez a levél tartalmaz már értesítést, mert előzetesen egy udvari futár jár *Kállay* Benjáminnál.

Khuen-Héderváry és báró *Fejérváry* tanácskozása egynegyed 11 órákor még mindig folyik.

Bécs, június 20. (Délelőtti 10 óra 50 percz.) *Fejérváry* még mindig *Khuen-Héderváry* nál van. E perczben úgy hallatszik, hogy a király tizenegy órákor fogadja a bánt. Hogy a hír igaz-e, az e pillanatban ellenőrizhetetlen.

Bécs, június 20. (Délelőtti 11 óra 9 perczkor.) Báró *Fejérváry* Géza 11 óráig volt a bánnál és aztán elhagyta a Sacher-szállót. Mikor leért a kapuhoz és meglátta az újságíróknak ott egybeverődött csoportját, köszönt és azt mondta:

— Hogy megfigyelnek mindent az urak.

Azzal a honvédelmi miniszter elhajtott. Néhány perczrel később lejött gróf *Khuen-Héderváry* is, frakkban, fekete nyakkendőben, hogy audienciára menjen.

Udvari magánfogad várakozott már rá. A bán elhajtott a *Burgba*, ahol az ugynevezett marsal-lépcsőn át vezették be a királyhoz.

Tizenegy óra 10 percz volt, mikor a bán bement az audienciára, mely előreláthatólag hosszabb ideig fog tartani.

Kétséget nem szenved, hogy a király a bánnak megadja a megbízatást a kabinet megalakítására, mert mint Bécs politikai körei tudják, a király már nagyon türelmetlen.

Regisztrálják is a királynak egy mondatát, mely a krízisre vonatkozik:

— Minden áron és minden körülmény közt véget kell már vetni a magyar válságnak!

Ebből arra is következtetnek, hogy a király most már hajlandó megadni engedményeket is, hogy a kibontakozást lehetővé tegye.

Kállay miniszterelnöksége.

Bécs, június 20. (11 óra 40 percz.) Mialatt *Khuen-Héderváry* audiencián volt a királynál, azalatt az a hír terjedt el, hogy *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter már benn várta *Héderváry* t a király szobájában. Így hát e hírek szerint *Kállay* t és *Héderváry* t együttesen fogadta a királyt. Ehez azt a kombinációt fűzték, hogy voltaképpen nem *Héderváry* t hanem *Kállay* t bizná meg a király a kabinetalakítással.

Kállay helyébe jönne azután *Khuen-Héderváry*. Egy másik verzió szerint *Khuen-Héderváry* csak névleges feje volna a kabinetnek, e melyben helyet foglalna *Kállay* Béni is. Biztosat arra vonatkozólag csak akkor lehet megtudni, ha *Héderváry* kijön a királytól.

Hivatalos jelentés.

Bécsből jelentik a »Magyar Távirati Irodának«: gróf *Khuen-Héderváry* horvát bán ma délelőt fél 10 órákor Bécsbe érkezett és a Sacher-szállóba hajtatott. A horvát bán közvetlenül megérkezése után a közös pénzügyminiszteriumba ment, ahol *Kállay* közös pénzügyminiszternél tett rövidebb látogatást. A pénzügyminiszteriumból gróf *Khuen-Héderváry* visszatért a szállóba, ahol már várta őt báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter, a ki vele egy órányi tanácskozást folytatott. Gróf *Khuen-Héderváry* 11 óra után a *Brugba* hajtatott, ahol őt 6 felsége fél 12 órákor magánkihallgatáson fogadta.

A kormánypárt hangulata.

A szabadelvűpárt, mely néhány év előtt a legmerevebb negáció álláspontját foglalta el *Khuen-Héderváry* val szemben, mikor a király *Wekerle* helyét akarta elfoglaltatni vele, ma egészen más felfogást táplál. Igaz, hogy ma lényegesen más a szabadelvűpárt összetétele, mint a nagy egyházpolitikai viharok idején, mert például *Apponyik* bevonulása és a diszsidensek visszacsatlakozása is azóta történt. Alapjában a hangulat az a szabadelvűpárt-

— Engedjen meg kérem, de le akarok ülni, nagyon fáradt vagyok . . .

A báró, a fejedelmi nábob, a kit úgy irigyelnek tőle a többi leányok, — merve derékszögben hajlik meg előtte s egy kis pam-laghoz vezeti Giczát.

— Parancsoljon . . .

A leány bágyadtan moolyog s észébe jut, hogy a bárón tulajdonképen a ruhája és agyémánt ingombjai érnek csak valamit, — a lelke rongy és a teste is . . . Végtelen undor fogta el valamennyi udvarlója iránt s szeretett volna elfutni ebből a parfümös, hazug levegőből, a hol mindenki neki hizeleg, mert talán rózsásabb arcza van a másikonál, s *Szenicze* nagyobb és nincs rajta semmiféle adósság, mint például a *Kisréthy* leányok jussán. A lelkét nem kérdi, nem nézi senki sem . . .

— Örültség, örült a világ, — mondja, mint a ki most ébredt fel valami kábitó álomból. Gyűlölöm ezeket a figurákat!

Következetesen kikoszorúzza minden tánczosát. Azzal ugyan nem sokat törődött, mit mondanak hozzá mások. Pedig még *Gazsi* is megütődött rajta. Remek szál fia lett belőle, csak úgy feszült karcsu derekán a tiszt ruhá.

— Gicza, aranyos kis Giczukám, mi bajod? — hizelgett neki *Gazsi*.

— Hagyj békén, — mondta a leány, örültségnek tartom ezt az egész életet!

— Ha úgy tetszik! — kacagott *Gazsi*, a kinek szörnyű mulatságos volt a *Gicza* komolysága. Frissebben, ropogósan Peti! — alszol? — kiáltott a fehér nyakkendő, frakkos szép fiura, a ki a zenekar élén állott s most egyszerre gépiesen csapott belé a húrokba. Zugó, zengő, pokoli kaoszt csalt ki a hegedűjéből. Egy élet keserősége sirt, kiabált, örvongott az ujjai alatt. A kar elhallgatott, ijedten, zavartan nézett mesterére, a ki tulvilági arcczal játszott és játszott tovább, mintha csak önmagának játszana. Bronz-szinű arcza lángolt, vad tűz égett sötét szemében, majd édes, szerelmes melódiákba siklott át, s mind epedőbb, sóvárgóbb volt a dal, olyan, mint a szerelmes gerlice bűgő nyögése, szíven lött nemes vad végső sóhajtása. Tompa, mély halotti hang az utolsó . . . S az erős barnaképi fia, halál sápadtan végigváradott a parketten . . .

— Be van csipve, megörült! — kiabálták szerteszéjjel, de elnémult legott a léha tömeg, mikor a *Gazsi* uniformisát meglátták a zenekarban. A fia gyorsan egy pohár jégbehűtött pezsgővel öntötte arczon, mire magához tért és zavartan kért bocsánatot. *Gicza*, a ki a *Gazsi* háta mögött állott, míg a tulajdon finom kis selyemkendővel törülte le a művész vizes arczát, — alig hallhatóan mondta neki:

— Ma nem játszol többet *Petykó* — én mondom neked, a kis *Gicza*, — érted? — Egy pillanatra egymásba fonódott tekintetük,

a láng fellobban, hogy gyújtson, hogy roboljon, hogy világokat temessen maga alá.

A kar újból összeverődött, a táncz kitört szilaj kedvvel ismét. A léha társaság úgy elefejtkezett a szegény betegszívű cigányról, mintha a világon se lett volna. *Giczák* hazafelé készülődtek, nem lehetett a *Gicza* rossz kedvével birni. *Fejedelmi* báró csak azért is megmutatta, hogy nem bánja, a *Kisréthy* kisasszonyokkal tánczolt a szakadásig. *Gicza* megvetéssel nézte végig. Az öltöző felé ment, az anyja után. Az egyik pálmacsoport mellett megállott hirtelen, mintha villamos ütés érte volna, úgy kapta meg két sötét szem delejes varázsa.

Gyorsan magához tért zavarából. Hogy van, jobban van már? — mondotta s oda lépett mellé.

A fia arczát tulvilági ragyogás öntötte el s mintegy önkívületben megragadta a leány kezét s odaszoritotta a forró ajkához. *Gicza* behuntya a szemét és míg azt képzelte, rászakad a mindenség, — megcsókolta a fia sápadt homlokát. A világ nem szakadt rá, csak éppen *Fejedelmi* báró mosolygott kárörvendő és gunyosan . . .

Hogy micsoda kavarodás lett ez után a bál után a *Szenicze*-vidéki társadalomban, azt ki se lehet mondani. A pletyka megindult, az irigység most mutatta ki méregfogait, ember-vérre szomjazott minden valaminek való gaval-lér *Szenicze*n. A hölgyek tüzelték a szenvedé-

ban, hogy az emberek általában nagyon türelmetlenek már és várva várják a kibontakozást. Csak félig-meddig elfogadható politikus, aki csak némi kedvezményt tud is hozni a tarsolyában, ép ez okból *nem is fog nagyobb nehézségekre találni a pártban.*

Khuen-Héderváryt akceptálni fogja a párt. Erthele okból legkevésbé szívesen fogadják deszignáltatását a régi szabadelvűek, akik Wekerle idején olyan határozott frontot csináltak a bán ellen és akik most attól tartanak, hogy Khuen-Héderváry meg fogja tolni azt, amit vele szemben régebben elkövettek.

Arról minden árnyalat meg van győződve, hogy *a bán engedményeket hoz.* Milyen irányu és milyen mérvű engedmények lesznek, azt persze még nem lehet tudni, de elsősorban valószínűnek tartják a jelenlegi *katonai javaslatok elejlését*, minthogy ez idő szerint Bécsben is tudják már, hogy e javaslatok mostani formájukban keresztülvihetetlenek Magyarországon.

A kaszinó-párt és a volt nemzeti párt már ez okból is meglehetősen rokonszenvenvel fogadják a bán miniszterelnökségének híreit, mert meg vannak győződve, hogy Khuen-Héderváry *erősen konzervatív színezetű kabinetet fog alakítani*, melyben benne lesz *Apponyi és Andrássy* is.

Az Andrássy—Apponyi—Széll-csoport.

Ma délben egy másik konferencia is volt. Az *Andrássy—Apponyi—és Széll*-hívek gyűltek össze és kimondották, hogy támogatni akarnak és fognak minden olyan kormányt, amely garanciákat nyújt, hogy *az új politikai irány fenntartassék.* Föltételtül tűzik ki, hogy minden *erőszak és korrupció ki legyen zárva*, hogy *becsületes és loyális megegyezés* útján tegyék lehetővé a kibontakozást.

Az *Andrássy-csoport* a következő képviselőkkel áll:

Andrássy Gyula gróf	Esterházy Mihály gróf
Andrássy Tivadar >	Csekonics Gyula >
Andrássy Sándor >	Teleky Samu >
Andrássy Géza >	15 Thoroczkay Mikl. >
5 Batthány Lajos >	Wass Béla >
Hadik János >	Karácsonyi Aladár >
Hadik Endre >	Csáky Lajos >
Apponyi Gyula >	Solymosy Odön br.
Desseffy Emil >	20 Semsey László
10 Karácsonyi Jenő >	Barcsay Domokos
Bánffy Miklós >	Hertelendy Ferencz

lyeket és lobogtatták a piros zászlót ott, a hol mérközésről volt szó.

Gicza betegem fektűt otthon, neki sejtelve sem volt, mi történt Gazi és Fejérdombi báró között, — miatta. Az egész világ beszélte, csak éppen a Szeniczei familia nem tudott róla. Szigoru pisztolypárbajban egyeztek meg a felek, alig félóránra a kastélytól, a kis jegenyésben.

Fehér volt körül a vidék. Halálos csöndben érkeztek meg az urak a pontos időre. Érezték, valaminek történni kell. Fejérdombi kitűnő lövő, Gazi is bátor katona. Sápadt arccsal, de biztos kézzel tették meg az előkészületeket.

Egy hóbuccza mögé lapulva, alig ölnyire Gazsitól, a cigány, a vérbeli cigány lapult meg, ugrásra készen, mint a párducz. A harmadik taps is elhangzik, a célzásra fölemelt revolver eldördül és abban a pillanatban egy havas alak bukik arczra, közvetlen Gazi előtt, fölfogva a neki szánt halálos golyót

Igy adta vissza a csókot a szerelmes szép Szeniczei leánynak . . .

(Vége.)

FÁBRY TESTVÉREK nagyáruháza

Nagyváradon, Fő-utca. Telefon 76.

Ujonnan berendezett rőfös és rövidáru osztálya!

Csakis különleges új minták,

miután e czikkek ez évben ujonnan lettek berendezve.

Varrónőknek külön kedvezmény! Keresztény üzlet!

A volt *nemzeti pártiak és agráriusok*, akik *Hodossy* ivén vannak felírva, 83-an vannak s együtt tartanak *Andrássyék*kal.

Az ó-szabadelvűek szervezkedése.

Az ó-szabadelvűek tegnapi mozgalmuk folytatásaként délelőtt 11 órakor értekezletre gyűltek össze a Hungária szálloda egyik termében.

Az értekezleten jelen voltak:

Gr. Esterházy Kálm.	Eremita Pál
Heltai Ferencz	45 Rohonyi Gyula
Neumann Armin	Rudnay Sándor
Hertelendy László	Belicska Béni
5 Papp Géza	Ponori Sándor
Münnich Aurél	Domahidy Elemér
Dániel Ernő	50 báró Dániel Tibor
Bethlen Balázs gróf	Salacz Gyula
Hegedűs Lóránt	Mayer Károly
10 Szöcs Pál	Fischer Sándor
Jakabffy Imre	Berzeviczy Albert
Podmaniczky Fr. br.	55 Tisza István gróf
Simó Lajos	Sándor Pál
Stajevics János	Nyegre László
15 Rózenberg Gyula	Baaur Mihály
Szivák Imre	Rátkay Mihály
Mikszáth Kálmán	60 Perczel Dezső
Novák József	Rónai Ernő
Bedő Albert	Gajary Géza
20 Sándor János	Vörös László
Morzányi Károly	Ciocian János
Sulyovszky Dezső	65 Bartal Aurél
Hegedűs Sándor	Lónyay Géza
Pildner Ferencz	Erdély Sándor
25. br. Feilitzsch Arthur	Révay Mór
Sacellary György	Baross Jusztin
Werner Gyula	70 Szerb György
Székely György	Babó Lajos
Hieronymi Károly	Ober Károly
30 Kubinyi Géza	Angyal József
Wolfner Tivadar	Lator Sándor
Bónis István	75 Fehér Antal
Victorisz Miklós	Daróczy Aladár
Teleky Sándor gróf	Falk Miksa
35 Róna János	Királyi Antal
Sréter Alfréd	Kobek István
Török Bertalan	80 Krecsmarik János
Zsámbokréthy József	Lázár Menyhért
Kristóffy József	Neményi Ámbrus
40 Serényi Béla gróf	Bauer Antal
Boncza Miklós	Bauer Mihály
Nemes Zsiga	85. Nagy Sándor.
Halász Zsigmond	

Az értekezleten 85-en voltak jelen. Azonban többen bejelentették részint levélben, részint távirati uton csatlakozásukat.

Az értekezletet *Vörös László* volt államtitkár nyitotta meg hosszabb beszéddel s elnökül *Hieronymi Károlyt* ajánlotta, melyet nagy helyesléssel elfogadtak. Hieronymi hosszabb beszéd kíséretében foglalta el az elnöki széket, válaszolva annak czélját. Hieronymi beszédét lelkesen megéltjezték, utána báró *Dániel Ernő* a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

»Az utóbbi időben a szabadelvűpárt egységét fenyegető tünetek hatása alatt értekezletre gyűlünk össze, célunk biztosítani azt, hogy az országos szabadelvűpárt állandó hagyományokon alapuló elvi egységét — amely külön törekvéseket nem ösmert — megőrizze és egy határozottan szabadelvű kormány alakulására megbízható elvi alapot és támpontot nyújtson. Mihelyt oly kormány alakult, a mely pártunk imént jelzett érdemeinek hű követésére garanciákat nyújt, feladatunkat befejezettnek fogjuk tekinteni.«

Kristóffy József ismételtén felolvasta a javaslatot, amelyet nagy helyesléssel fogadtak. Utána *Berzeviczy Albert* beszélt hosszabban, majd *Tisza István* állott szólásra. Tisza a perczekig tartó taps és éljenzés miatt alig tudott szóhoz jutni. A határozati javaslathoz pótditványt nyújtott be, amelyet egyhangulag elfogadtak. Eszerint a határozati javaslat egyik mondata így módosul:

»Es egy határozottan szabadelvű és a *67. XII. t.-cz-hez minden kéreltműséget kizáró módon híven ragaszkodó* kormány alakulására megbízható elvi alapot és támpontot nyujtson.«

A határozati javaslatot ezután egyhangulag elfogadták s az értekezlet ezzel véget ért.

A függetlenségi párt Héderváry ellen.

A függetlenségi és 48-as párt számos tagja ma délben a belvárosi kávéházban a helyzet megbeszélése végett összejövén, ott nagy megütközéssel tárgyalták azon Bécsből érkezett hírt, hogy az új designált miniszterelnök *Khuen-Héderváry* gróf és hogy ez hajlandó volna kabinetalakításra vállalkozni, még pedig *a nélkül, hogy engedményeket hozna* magával. A jelen voltak teljes egyhangúsággal abban állapodtak meg, hogy a legmerekvebb visszautasítás álláspontjára helyezkedik és bár ma még azt remélik, hogy *Khuen-Héderváry*nak a kabinetalakítás nem fog sikerülni, mégis azon nem várt esetre, ha ez eredményre vezetne, azon határozati javaslatot, melyet a párt megbízásából *Kossuth* azért adott be, hogy ezáltal a Széll kormánynak a kibontakozást lehetővé tegye, elkürtlje a törvényen kívüli állapotot, *Khuen-Héderváryval szemben nem állja.*

A kulisszák mögöl.

— Fővárosi politikai munkatársunktól. —

Budapest, június 20.

A válság tetőpontra hágott. Alakulás-alakulást követ. A politikai élet csupa ideg és sohasem bizonyult oly szeszélyesnek. Mozzanat-mozzanato vált fel rohanó egymásutánban. Egy pillanatig sem rögződik meg, az alakulások váltakoznak, a képleték gyors egymásutánban követik egymást, hogy ismét chaoszszá vegyüljenek.

Ez a helyzet.

* * *

Tisza István grótot a korona megbizta, hogy kabinetet alakítson. Futótűzként terjedt szét ez a hír és hatásán harcisorba állanak a politika tényezői. Egy csapásra szerte bomlott a szabadelvű párt, az ellenzék. Kossuth-pártiak, Ugronék és a néppárt csatasorba tömörült. Tisza visszaérkezett Bécsből és a szabadelvű pártot tagozatokra osztva találta. Itt a kaszinó (a régi disszidensek), ott az agráristák, emitt a volt nemzeti pártiak, amott a semlegesek és csak egy töredék mellette. A három első tagozat vetőt emelt és Tisza bukott emberként ment vissza Bécsbe.

* * *

Női ruháknak és blousoknak *meglehető szép új mintájú finom francia cretonok, zephírek, delainok, batisztok, ajour és pettyes batisztok, nyári pique kelmék, női fehér és színes batiszt ingek, háló kabátok, corsetták, fekete és színes kötények, selyem, delain, caschmir és mosó fejreváló kendők, schiffonok, vásznak, bélésárúk, csipkék, szalagok, D. M. C. himző, horgoló és kötő pamutok, selymek, czérnák, gombok, tűárúk s mindennemű rövidárúk teljes választékban és feltűnő olcsón. Bicykli és torna ingek, derék-övek, sapkák, Kneip-czipők, keztyűk, harisnyák s még több száz-féle czikkek mesés olcsón adatnak el.*

Vajjon ki írja meg ennek a hétnek a történetét, minden mozzanatával, intrikájával, intimitásaival, kialakulásaival, horderejével, következményeivel, előjátékával, minden apró nyilvánulással? Ez idő szerint csak mozzanatokra, epizódokra szorítkozhatunk, csupa külsőségre inkább, a melyek azonban nem nélkülözik a belső tartalmat.

* * *

Zugó éljenzés fogadta Széll Kálmánt, a mikor lemondásának napján este a szabadeltví pártba lépett. Négy esztendő óta nem láttuk Széllt oly vidámnak, mint akkor. Csupa vigság, csupa kedély volt. Mindenkihez volt egy kedélyes szava. Es most egyik legszemélyesebb híve lépett hozzá, ezzel a kijelentéssel:

— Menekülünk, kegyelmes uram, mint a patkányok a sülyedő hajóról, de bármint van is, én Széll-párti maradok még akkor is, a mikor kegyelmes uram már régen telivér Tiszaiává vedlett át.

— Bolond ember! — jegyzi meg Széll Kálmán.

— Akkor inkább bolond patkány — vág vissza az illető.

Széll most a nemzeti pártiak csoportjához fordul.

— Tudjátok-e, hogyan voltam én a pártommal? — kérdi tőlük.

— ???

— Hát ugy voltam — feleli Széll — mint az a katona, a ki tüzelésre helyezkedik Stellungba, már-már meg akarja nyomni a ravaszt, a mikor az egyik a jobb lábát vakarja, a másik a bal lábának téhénkedik neki, a harmadik pedig a karjába csimpaszkodik bele. Így aztán természetes, hogy még csak el sem sütheti a fegyvert, nem is beszélve arról, hogy fekete pontot találjon.

* * *

Ugron Gábor b széde rendkívül meghattotta Széll Kálmánt. Ki is fejezte ezt hozzáfűzvé:

— Csak az bántott, hogy éppen annak kellett köszönetet mondanom, a kinek a koronára vonatkozó kijelentéseit vissza muszáj volt utasitanom.

* * *

A keddi képviselőházi ülésről, amelyben Széll Kálmán lemondását bejelentette, gyalogszerrrel ment el a volt kormányelnök. Az Akadémia-utczában egy egész sereg rikkancsjrohant feléje ezzel az ordítással:

— Széll megbukott!

— Hát igazán megbukott! — kérdi Széll nevetve a fiuktól.

— Mint a pinty! — válaszol az egyik garral.

— Es ki buktatta meg? faggatja tovább Széll a fiukat, a mire azok unisonó válaszolják:

— Lengyel Zoltán és Nessi Pál!

* * *

A Tisza-kabinetnek, a mikor első hire felmerült, nem igen jósoltak hosszú jövőt. Erre azonban egy régi kormánypárti megkoczkáztatta ezt a kijelentést:

— Ha egyszer a piros bársonyszékbe kerül, onnan bizony senki sem mozdítja ki és hogy így van támogatom ezzel az epizóddal:

— Károlyi Gyula gróféknál est volt. Tisza Istvánt, akkor még legény embert is meghívták. Tisza a legjobb asztalt választotta ki, a

honnán az egész társaság áttekinthetett. Beült a székbe és kényelmesen elhelyezkedett. Ebben a pillanatban a grófi ház egyik befentes tagja hozzálépett, mondván:

— Pista, kelj fel, ez a háziasszony széke.

Tisza István e re ridegen ezt válaszolta:

— Ez az én helyem — és még kényelmesebben helyezkedett el.

Es jött a háziasszony.

— Edes Pistám, ez az én helyem!

Tisza ugyanazzal a ridegséggel válaszolta:

— Megbocsáss, ez az én helyem, — és nem kelt fel.

A külföld Somlóról.

Maga sem tudná ugyan megmondani Somló Bódog, hogyan lett egyszeriben ismertté a neve; de azért itthoni volt hitsorsosai gondoskodtak róla, hogy ha már itthon nem sikerült érdekelni a közönség tanult részét felültetni, tegyenek érdekében kísérletet a külfölddel.

Ez is kudarczczal végződött. Egy-két felültetett olasz városból jött néhány megrendelt üdvözllet, egyébként Somló urat méltóképpen agyonhallgatták, vagy illően elitelték.

Méltó védőjére egész váratlanul most akadt Somló Edemann urban, a Sz—g legújabb kis zöldségkereskedőjében.

Későn keseredik neki a Somló-védelemnek Edemann ur. Előbb Bozóky cikkének ugrott neki, közben kiugrott a cikk ismertetője ellen is s minthogy Edemann ur orvos, tehát jogi kérdéseket turkál.

Hogy a jogtanárokkal Edemann ur nincs megelégedve, azt ők bizonyonyal igaz hálával veszik tudomásul. A temető melletti sötét zugban még ma is rémüldöznek a tanárok állítólagos titkos fellépéséről, denuncziálásról stb. Nem csoda. Sötétben kísértetet lát a gyerek a kicsi is, a nagy is. A tanárokról elismerte Wlassics Gyula miniszter, hogy nyiltan, férfiasan jártak el; ezeket mondotta:

»Nem lehet azt mondani, hogy az illető tanárok besugtak, denuncziáltak, mert hiszen jegyzőkönyvükben ők is kijelentették, hogy az ügyet teljesen nyilvánosságra hozzák. *Atadták* továbbá jelentésüket az *illető tanárnak* is, hogy arra nézve *tegye meg nyilatkozatát*, ki hasonlóan nyilvánosan tette meg, mint ők tették, nyilatkozatát.«

Wlassics egy ország színe előtt beszélt — ezek után Edemann ur csak árulgassa tovább fonnyadt zöldségeit, ha tud rájuk vevőt fogni.

Lássuk e kis kitérés után a külföld véleményét.

A *Deutsches Volksblatt*, (Stuttgart) Dél-Németország egyik legelőkelőbb lapja például következőleg ír:

A nagyváradi kir. kath. jogakadémián, mely a kath. czélokra szolgáló tanulmányi alaphól tartatik fenn, a közjog tanszéke rövid idő előtt egy fiatal tudóssal tölletett be, a ki elég ifjunak érezte magát arra, hogy egy társadalmi egyesület körében tartott előadásában, — mely aztán a XX. Század című folyóiratban a rákövetkező vitával együtt nyomtatásban megjelent — a Spencer-féle fejlődési elmélet gyakorlati alkalmazása mellett Magyarországon szót emeljen.

A nevezett kath. jogakadémia tanári testülete azt a veszélyt látta a radikális Spencer követőnek általában, de különösen a magyar állam alapjára és kiépítésére vonatkozólag veszélyes tanaiban, hogy a nagyváradi kath. jogakadémia közjogi tanszéke egyszerűen az evolucionista bölcsészet felforgató eszméinek fészke lesz s ezért az előadást tanári értekezlet tár-

gyává tették. Ebből a gyűlésből megfelelő eljárást kértek a magyar közoktatásügyi minisztertől. A ki tudja, minő kezekben van a magyar sajtó 90 %-a, nem fog rajta csudálkozni, hogy kevéssel a nagyváradi eset után »közvélemény« csinálódott, mely efféle kifejezőekkel, mint »aljas besugás,« »a tudomány szabadságának reakcionárius elnyomása« »a sötétség merénylete« stb. neki ment a jogtanárok nyilt, férfias eljárásának, kik között, zárjelközött mondva, a legalaposabb s egyáltalán nem az »ultramontanizmus« hírében álló magyar jogtanárok egyike, a katolikus autonómiai javaslat előadója, dr. Hoványi Gyula is van. Interpelláció folytán a dolog az országgyűlés elé kerülén, valósággal a kulturharcra emlékeztető jelenet kerekedett, a melyet tudósítónk nem jelezhet rövidebben és jobban, mint egy képviselő közbeszólásával, a ki nem áll az ultramontanizmus gyanuja alatt, de meg nem állta, hogy szóvá se tegye azt az arczatlanságot, melylyel egyesek a nagyváradi jogtanároknak nem szatócskodó, hanem hazafias és kötelességszerűen katolikus felfogásának megrendszabályozását követelték. (A közbeszólás volt: »Hát már a katolikusokat kidobják az országból!«)

Mennyire mondvasínált volt lefolyásában és egész eredményében ez a kulturharc-jelenet, ezt sem lehet jobban és rövidebben jellemezni, mint egy liberális lap szavaival: »Hat titkosan szavaztak volna a miniszter válaszána tudomásul vétele fölött, akkor Wlassics ma nem volna miniszter.« Megtanulhatta a szabadkőművesség, hogy a kulturharc folytatása Magyarországon ma egészen más fogadtatásra találna, mint talált tíz évvel ezelőtt s talán ez a nagyváradi kir. kath. jogakadémia heves Spenceristájának egyetlen érdeme.

Az 1836. évi nagyváradi nagy tűzvész évfordulója.

A mult éjjel — ugy hajnal felé — nagy harangozás zavarta meg a csöndes éj nyugalmát. Sokaknak feltűnt ez a szokatlan időben való harangozás, valamint az is, hogy egyedül csak a görög-keletiek kispiaicz-téri templomának tornyában harangoznak nagy buzgósággal s anélkül, hogy megtudták volna a nagy harangozás okát: az álmukból felzavartak aludtak tovább, a még, vagy már fentlevők pedig haladtak tovább útjokban azzal a gondolattal, hogy a görögöknek bizonyosan valami nagy ünnepjük van.

Hát bizony ünnepjük volt, és pedig hálaadó ünnepjük. Ünnepezték az évfordulóját annak a rettenetes nagy tűzvésznek, amely elpusztította majdnem egész Ujvárost, Váralját és Velenézt, és csudálatképen meghagyta a görög-keletiek templomát. A nagy harangozás tehát figyelmeztetés és felhívás akart lenni a görög-keleti hívőkhöz, hogy hálaadó imát rebegjenek az évfordulón a Mindenhatóhoz, hogy templomjukat megmentette a tűzvész általi elpusztulástól.

1836. június 19-én délután ugy 4 óra tájban a Nagy-Magyar-utczában (igy nevezték a mai Beöthy Ödön-utczát) a gör. kath. káplán Pele János lakóházának padlásáról ütött ki a tűz.

Mint a későbbi vizsgálat kiderítette, gyermekek játszadoztak a padláson, s ezek okozták a ház kigyulladását. Forró napos és szeles idő volt; a tűz csakhamar más épületekbe is átkapott és oly hirtelen terjedt, hogy már egy fél óra mulva lángokban állott a kispiaiczon a gör. hath. székesegyház temploma és tornya, a Sas-vendégfogadó, Kovács József és Schwachoffer gyógyszerészek emeletes házai, a Sas-utczán lévő akkori városház, a kispiaiczon vagy hat különféle tűzlet. Matulai Imrének, Géczy Józsefnek a kispiaiczon állott emeletes házai, majd az egész Zöldfa- Sas- és Kapuczinus-utcza.

Még az nap, 19-én leégett ezeken kívül gróf Wenckheim Ferencnek, gróf Csáky Antalnak és a lat. szert. káptalannak sas-utcai háza. A Sas-utczában különben egyedül csak a nagyváradi lat. szert. káptalannak kőből épült és cseréppel fedett granáriuma (Gabonaháza) maradt meg, az egész utca többi épületei mind leégték; az egész Zöldfa-utca a Zöldfa fogadóval együtt végig, a Kapuczinus-utczának egyik oldala egészen.

Másnap, június 20-án reggel 6 és 7 óra között, amikor az előbbi napon keletkezett tűz még el sem oltatott, a Nagy-Magyar-utczában lakó asztalos Kremmer János udvarán lévő deszka színje gyuladt ki és elpusztította a Magyar-utczát és környékét. E két napon Ujvárosban 63 ház, 83 melléképület és 14 üzlet lett a tűz martaléka.

21-én újra tűz támadt s ekkor már Velence és Váralja is sokat szenvedett. A várba is belekapott a tűz és sokat pusztított, úgy, hogy a várban fekvő Márvány-szred egy részét a renoválás idejére Olasziban kellett elhelyezni. És ebből a nagy tűzből épen került ki a gör. keletiek temploma, a körülötte lévő házak mind leégték, s bár emeletes házak is voltak közelében, sőt közvetlen mellette és ezek is a lángok martalékai lettek, a templomba, valószínűleg a szél kedvező iránya miatt nem kapott bele a tűz.

A Zöldfa-, Sas- és Kapuczinus-utczákban a tűz oly egyszerre pusztított, hogy két család lény képtelen volt az utcán menekülni. A romok átkutatása alkalmával találták meg őket megfulladva a Fischerház pinczéjében.

Nagy-Váradi város (igly neveztetett a mai Ujváros rész) előljáróságának a vármegyéhez intézett segélykérvényéhez csatolt kimutatás szerint június 19-én leégett a gör. kath. egyház káplánháza, a gör. kath. iskola, a gör. kath. templom tornyostól, a Kovács József kispiazi háza istállóval, a Matulay ügyvéd emeletes háza s benne 3 üzlet, a Morzák Demeter, Sztup Márk, Janovics Györgyné, özv. Kruspérné háza, a Sorger Sámuel főbíró háza és benne 3 üzlet, a város három boltja, Amant Ignác raktára, a gróf Wenckheim József háza, a káptalan tömlőczháza, a Zöldfa vendégfogadó, öt kereskedőnek üzlete, Váradi városának praetoralis háza és a Sas vendégfogadó, a Mezey Mihály háza és egy deszka-sátra, Már János, Utasi József, Rák József és többek háza, a serház a főzsházzal és darákmalommal, a káptalan inspectoralis háza, a gróf Csáky és Wenckheim Ferenc háza stb. stb. — — — Junius 20-án égett le a Kremmer János háza, özv. Szerdahelyiné két háza, Kalotai persekutor hadnagy háza, a Miklósy János háza, fiskalis Pendre Péter két háza stb.

Az előljárásnak igazán meghatározó kérésmére a vármegye mindenfelé segélyért folyamodott s a nagy nyomor enyhítésére maga is összeggel, élelmi szerek és építő anyag kiosztásával hozzájárult és elrendelte, hogy addig, míg az új hajlékok a városban fel nem építettek, az ideszokott külkereskedőknek és kúpeceknek építési anyagot elárusítani nem szabad, nehogy az építő anyag megdrágulása a leégett házak újjáépítését nagyon hátráltassa.

A gör. keletiek szokatlan időben való harangozása tehát kegyeletes megemlékezés és egyttal figyelmeztetés is a mindenkori váradi lakosságuknak.

Karakas Károly.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célünk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hűtükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítók azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb fővárosi eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűeket, hanem egy fél nappal meg előzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL«

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 9 „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 „

UJDONSAGOK.

Rózsá-ünnep.

A színházba varázsolt rózsá-ligetben kedélyes, kedves élénkség tanyázott tegnap. Egymásután ujjalt meg a pajkosan kedves alkuvások és kötések egy-egy hervadtan haladókló szép rózsára.

No de ne áltassuk magunkat, hogy a rózsákért és a rózsák körül pezsgett ez a kedélyes élénkség, hiszen a rózsák csak gyönyörű mielőtt adtak ennek a kedves nyári találkozóknak, a melyen teljes szépségükben pompáztak Nagyvárad szép leányai. O értük illatoztak itt a rózsák, s ő értük nyüzsgött itt nap hosszat az aranyifjuság.

Kora délelőtt megindult a vándorlás a rózsá-ünnepre s hogy képét rajzolhassuk a kedélyes vásárnak, kisérjünk végig egy érkező csoportot.

A mint belépünk a főbejárón, ott találjuk az illatos virágok között báró Gerliczy Félixné és des Echerolles-Kruspér Sándorné bárónőt, a jótékony nagyváradi nemtőt, a kik kedves szivességgel küldenek a felső foyerbe ahol javában áll a vásár. Amint felballagunk a lépcsőn, egyszerre ellep a virághalmaz; megszámálhatatlan apró fehér kacsók kínálják az illatos portékát.

— Tölem vegyen. No nézze, milyen szép.

— Hát az enyémet meg se látja.

— No nézze csak ezt a pirosat! Ez éppen magának illik... s így tovább a végtelesséig.

Már-már zavartan tapogatjuk a pénztárca-zánkat, a mint az apró kacsókba osztogatjuk a fillérek s csöndesen áhitozzuk: ugyan jönne már valaki a hátunk mögött, a ki alkalmasabb alany lenne a pumpolásra. Rövid idő alatt teljesedik a vágyunk s mi tovább osonhatunk s most már edélyesebben nézzük a vásárt, sőt még mi is beállunk rózsakinálónak s az ujan érkező pasasokat segítünk koppasztani. Csupa mulatság. Kaczagással, illattal teli forró a levegő s csak az vigasztalja az embert, hogy az érkezőknek még nagyobb melegök lehet a nagy szabadkozásban, amint az utolsó hatosaikat megmenteni iparkodnak.

A buffet körül *Batig* Ferenczné urasszony lelkes kis gárdája töltögeti a cognakot s osztja a fagyaltot, a szerint, hogy ki délelőtt, ki délután járta be a rózsáerdőt.

A milyen nehezen jutottunk be a vásárba, éppen olyan nehezen távozzunk is, no de ám most már nem marasztanak, hanem mi találjuk nagyon jól magunkat a kedves csevegő társaságban, az illat s nehéz levegőben.

Hát még este, mikor a Bura Karcsi nótái még vonzóbbá teszik a vásárt.

Ott is nyüzsgött a fiatalság késő estig s busásan hullottak a fillérek és koronák a jótékony illatos oltárára.

Este aztán rózsacsokrokkal távozott mindenki s a fiatal urak féltve őriztek egy-egy rózsát a többiek között... az ő rózsáját... —os.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

	Személyvonat						
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—	—	4.44	—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V.-Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.34
Féliczfürdő	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.51

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat						
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	8.—	5.34	7.20	9.53
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	5.11	5.51	7.31	—
V.-Velenceze >	9.04	11.16	—	8.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	8.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.32

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perzig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

TAJEKOZTATO.

Junius 21. Rózsakiállítás a színházban.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* A nyár kezdete. Az időjárás már korábban nyárra fordult, azonban a hivatalos nyár holnap, hétfőn délután 4 óra 5 perczkor kezdődik, amikor a nap a rák jegyébe lép. Ez egyttal az év leghosszabb napja; a nap két reggel 3 óra 47 perczkor és nyugszik este 7 óra 44 perczkor.

* **Az Arany-szobor javára.** Dr. *Bedöthy* László főispán és *Rimler* Károly polgármester az Arany-szobor javára rendezett két színi előadás számadását nagyjából összeállították, amely szerint az előadások tiszta jövedelme mintegy 1800—1900 koronára tehető, hozzá nem számítva a szobor javára Nagy Bölöny József által adományozott 56 koronát, valamint a *Rimanóczy Kálmán* által adományozott 20 koronát; megjegyezzük, hogy özv. *Arany* Lászlóné uró az általa adományozott 2000 koronát közvetlenül a szobor-bizottságnak adta át.

* **A nagyvásár.** Verkli, trombita, nagydob és más csengő-bongó szerszám hirdeti a Nagypiaczot, hogy beköszöntött a nagyvásár. Tegnap már állították a sátrakat, a különböző látványosságokat. Az országos vásár elég mozgalmasnak ígérkezik. Bizony nagyon ráférne iparosainkra, ha a kereslet az iparcikkre egy kissé fellendülne, mert a már évek óta tartó pangás nagyon nyomasztólag hat a szegény kisiparosokra. — A tegnap és tegnapelőtt megtartott sertésvásár nagyon gyér volt; alig hajtottak fel 350 darab sertést s ebből csupán 154 darab talált vevőre. — A ló- és baromvásár, valamint az áru-vásár holnap hétfőn és kedden lesz. — Megjegyezzük, hogy az országos vásár miatt ma, vasárnap nincs munkaszünet s az üzletek is nyitva lesznek.

* **Tanári bankett.** A főreáliskola tanári kara *Nátafalussy* Kornél tankerületi főigazgató tiszteletére az érettségi vizsgálatok befejezése alkalmából társas vacsorát rendezett tegnap este a Bazar éttermében. A banketten jelen volt, *Stauber* József igazgatóval az egész tanári-kar.

* **Vig élet a fürdőkhöz.** A közeli Püspök- és Félix-fürdőkhöz, a nem eléggé kedvező idő dacára, élénk élet van. Fürdővendég elég nagy számmal van s Nagyváradról is minden nap nagyobb társaságok rándulnak ki. A vasárnapokat azonban, a mikor özlölni szokott a város közönsége a szép üdülő helyekre, majd mindig elmossa az eső.

* **Uj doktor.** *Krüger* Jenőt, a helybeli kir. kath. jogakadémia volt kitűnő hallgatóját, városunk legifjabb ügyvédjelölt-generációjának kedvelt tagját a napokban avatták a kolozsvári egyetemen a jogtudományok doktorává.

* **Közönség elleni kihágások.** Tegnapelőtt este *Ádám* Gábor vízvezetési szerelő ittas állapotban a Rédey-kerben forgó pisztolyal lövöldözött. A lövés zajára nagy közönség gyűlt össze, sőt rendőr is akadt, ki igazolásra szólította fel a lövöldözőt, de miután látta, hogy az illető részeg, lakására szállította. — *Marozsán* Péter heteste tegnap este ittas állapotban csendzavarást és csődületet okozott a Szt. László-téren sőt az őtet figyelmeztető rendőrt is tetteleg bántalmazta. A garázdálkodó hetest lezárták.

* **Letört virág.** Egy zsenge gyermek haláláról mély részvéttel értesülünk. Fazekas Lajoska, néhai *Fazekas* Imre ügyvéd alig 14 éves fiacskája tegnap délelőtt elhunyt szerető nagyanyjának és testvéreinek karjai között. A családi gyászjelentés a következő:

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják a felejtethetlen testvér, unoka és unokahugnak, *Fazekas* Lulukanak folyó hó 20-án, délelőtt 11 órakor, életének 14-ik évében hosszúságos és kínos szenvedés után történt elhunytát. A megboldogult drága kis halott földi maradványai folyó hó 22-én, délelőtt 11 órakor fogtak a rom. kath. egyház szertartása szerint Szaniszló-utca 47. sz. háznál beszenteltetni és a várad-olaszi-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztségszámra a rokonok, barátok és ismerősök tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1903 június 20. Aldás és béke legyen a korán elköltözött drága hamvak felett! *Fazekas* Rózi, *Fazekas* Árpád, *Fazekas* Bözsi, *Fazekas* Bandi testvérei. Özv. *Tar* Istvánné

nagyanyja. Südy Teréz nagynénje. *Tar* Klementin, *Tarr* Ilona, *Tarr* Adél nagynénjei. *Tarr* Ernő, *Tarr* Aladár nagybátyjai.

* **Esküvő.** Tegnap 11 órakor a Szent László plébánia templomra esküdték örök hűséget egymásnak ifj. *Jelinek* Ferencz és *Méry* Ilonka. Az esküvőre hatalmas közönség gyűlt össze. A szertartás után, az esketést végző *Makkay* József karkaplan színes, szivhez szóló beszédet tartott az ifjú párhoz. A közszertartásban álló *Jelinek* család házában szűkebb körű társasbédre gyűltek össze a család legbizalmasabb barátai, hol késő délutánig jó kedélyben maradtak együtt.

* **Ellopott libaszir.** *Zeizler* Farkasné, született *Stern* Regina Pecze-utca 164. szám alatti lakos záros pinczejéből tegnapelőtt éjjel eddig ismeretlen tettes egy husz literes bodon libaszirt, melynek értéke ötven korona, elemelt. A rendőrség nyomozza a libaszirkezelőt.

* **Iparostanonczok munkakiállítása.** Erdékes kiállítás nyílt meg tegnap, szombaton, délelőtt a községi polgári iskola épületében. A nagyvárad-i ipartestület és az iparos tanoncziskola igazgatósága elismerésre méltó ügyszertartással buzgólkodtak a kiállítás sikere érdekében s az eredmény teljesen megfelelt a várakozásnak. A kiállítás elég bőséges és a bemutatott tárgyak és rajzok nagy részben csinosak, szépek. Tegnap már sokan tekintették meg, s ma, vasárnap előreláthatólag még tömegesebb lesz a látogatás. Ma, vasárnap délelőtt 8 órától 12-ig, s délután 2 órától 6-ig lesz nyitva a kiállítás. Belépti díj nincs.

* **Találtatott egy drb tarka téli kendő.** Átvehető a rendőrség 4-ik számú szobájában.

x **A n. é. közönség szives figyelmébe ajánljuk Fülöp István** jó hírnévnek örvendő vendéglőjét és szállodáját, ugyszintén a mai kor igényei szerint átalakított kerthelyiségét, mely az indóház mellett van. Jó és izletes ételeiért, tisztán kezelt boraiért, ugyszintén pontos és előzékeny kiszolgálásáért minden oldalról elismerést érdemelt ki. Továbbá különös gondot fordít szállodájára, melynek szobáit egészen újonnan restauráltatta, a szobaárakat pedig tetemesen leszállította, hogy ez által is tanubizonyosságot adjon tüzletének szoliditására. Kerthelyiségében naponta egy jól szervezett cigánybanda szórakoztatja a m. t. vendégeket. 314.

x **A szász cseh Svájcz,** ezen természeti szépségeitől elragadó tája a földnek, az idén kényelmes és olcsó módon lesz megközelíthető, mert az Aussigban megtartandó iparkiallítás folytán különféle kéjvonatok — jelentékeny ármérsékléssel — fognak indítani. Aussig jelentékeny iparáról nevezetes s főleg az európai államok legnagyobb gyárainak egyike emelte aonak hírnevét. A *Schicht-féle szappan- és gyertyagyár* nemcsak az ó-, de az újvilágban is tért hódított gyártmányainak, mert ki nem ismerné a *Schicht szappant*? Aki már Aussigban van, nem fogja elmulasztani a cseh-szász Svájcz ezen legszebb és legkeresettebb helyét meglátogatni.

x Tisztelettel hívjuk fel az olvasó közönség szives figyelmét *Mezey Dezső* műlakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyvárad-i Műszaki Villamos Vállalat* (Nagyvárad-i takarékpénztár-épület) költésigvetést kér, mely a *legalaposabban* és *teljesen díjmentesen* állítatja ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

TANUGY.

A kath. tanügyi tanács ülése.

A Magyar Kath. Tanítók Országos Bizottságának Tanügyi Tanácsa, hogy ülésén a fontos tárgyakra való tekintetből minél számosabban jelenhessenek meg és hogy a bizottságoknak minél hosszabb idő adassék a tárgyalás alá jövő javaslatok alapos elkészítésére, a május hónapra tervezett ülését f. évi július 6. és 7. napjain fogja Budapesten a Szent István-Társulat palotájában megtartani. A gyűlés mindkét napon d. e. 9 órakor kezdődik, melynek tárgyai:

a) A Nagyméltóságú Püspöki Kartól érkezett magas becsű leiratoknak közlése.

b) A népiskolai revideált tanítástervnek végleges szövegezése.

c) A tanító- és tanítónőképző intézetek számára a kiküldött bizottságtól készített tanításterv-javaslat tárgyalása.

d) Az augusztusi közgyűlés tárgysorozatának megállapítása.

e) A szombathely-egyházmegyei, a hédervári alesperesi, az árva-vármegyei hitvallásos, a trsztenavidéki, a tamásvidéki rom. kath. tanító egyesületek beküldött indítványainak, illetve kérelmének tárgyalása.

f) Más indítványok.

Ezen ülésre t. Czimedet tisztelettel meghívja

Nagyváradon, 1903. június 19.

Ember Károly, *Dr. Steinberger* Ferencz,
világi elnök. egyházi elnök, apát-kanonok.

Számhorovszky Rezső,
elnöki titkár.

Érettségi a főgymnáziumban.

A nagyvárad-i prém. főgymnáziumban f. hó 18., 19. és 20-án folytak le az érettségi szóbeli vizsgálatok, *Nátafalussy* Kornél kir. tanácsos, tank. kir. főigazgató elnöklete mellett. Az érettségi vizsgálatra 31 tanuló jelentkezett, ezek közül szóbeli vizsgálatot tettek 25-en. A követelményeknek 16-an feleltek meg; még pedig: jelesen érettek:

Kendrella Kálmán, *Pallay* Béla. Jól érettek: *Bartsch* Ernő, *Fleischer* Imre, *Györgyi* Miksa, *Hirschmann* Gyula, *Liszka* Kálmán, *Paskulcz* Sylvius, *Somogyi* Gyula, *Strébely* Gyula. Érettek: *Fischer* Arthur, *Gálffy* Sándor, *Györfő* Szilárd, *Hendel* Ottó, *Mellan* Márton, *Sommer* Antal. Elnöklő főigazgató a vizsgálat eredményét fennkölt szavakban hirdette ki az ifjuságnak.

Vizsgálatok a zeneiskolában. A zenekedvelők egyesülete által létesített és fenntartott zeneiskola évről vizsgálati f. hó 26. és 27-én d. e. 1/2, 9 órától kezdődőleg — az egyesület helyiségében (Nagypiacz-tér, közs. polgári iskola, II. emelet 31. ajtó) — fognak megtartani; mely vizsgálatokra a t. szülőket és érdeklődőket tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1903 június 19. *Mezey* Mihály egy. elnök.

EGYESÜLETEK.

Magyar Védő-Egyesület.

Nagyszabású egyesület alakult meg a székesfővárosban, amelynek célja: a hazai ipari és mezőgazdasági termelés és a hazai munka és kereskedelem védelme és fejlesztése. A magyar birodalom gazdasági és ipari termelésének védelmét és fejlesztését célzó mozgalmaknak és az e célokra törekvő érdekeknek egyöntetű és országos képviselése, ugyszintén e célok érdekében alkotott törvények, rendeletek

tek és hatósági intézkedések gyakorlati végrehajtásánál a hatóságok támogatása és a végrehajtás ellenőrzése.

Az alakuló gyűlésen mintegy 500-an voltak jelen, köztük az ország legelőkelőbb férfiai s a főváros iparosainak vezéregyénei. Mindjárt az alakulásnál 600-nál többen léptek be, azonkívül igen sok ipartestület jelentkezett tagul.

Az egyesület fővédőjeitől *József Agost* kir. herceget és *Vaszary* Kolos hercegprímást választották. Védnökök lettek: Császka György kalocsa érsek, gr. Károlyi Sándor, Chorin Ferencz, br. Bánffy Dezső, Mailáth Gusztáv püspök, gr. Dessewffy Aurél, Rákosi Jenő.

Erdekes intézménye az egyesületnek az, hogy tagjaitól vásárolt hazai iparcikkék és iparművészeti tárgyakat, továbbá szerszámokat, szakkönyveket és lapokat fog tagjai között kisorsolni, hogy az ipar fejlődését a hazai sajtó támogatásával egybekapcsolva szolgálhassák.

NYILTTER.

MERTZ NÁNDOR utóda

Júszér,- csemege és borkereskedése,
NAGYVÁRAD, Község-utca Mertz-ház
Telefon: 448. szám.

Egy próba megrendelés elegendő, hogy mindenki meggyőződjön az alább jelzett **Kávéfajok**

— *kiváló minőségéről.* —

Cuba kávé, finom, kilója 1 frt. 60 kr
Ceylon-Cuba, finom, „ 2 frt. — kr
Cuba kávé, extra finom, „ 2 frt. 40 kr

— Minden kiló Kávéhoz egy Kiló Czukor, ajándékul. —

Tisztán kezelt, természetes, Magyarádi fehér, és ménesi vörös

— B O R O K, —

a legjobb minőségben.

Cognac-, Rum-, Likörök, Szilva- és Seprő-Pálinka nagyraktár.

— Jégbe-hűtött SÖR, —

egy nagy üveg 13 kr.
egy nagy üveg kőbányai 16 kr.

Kosarak, gyümölcszállításhoz a legolcsóbb árban.

DENATURÁLT-SZESZ eladás.

Mindennemű fűszer-árak, a legjobb minőségben, mérsékelt árak mellett.

Tisztelettel

Mertz Nándor utóda.

Országgh Sándor

zongoragyára

R.-Palota. (Budapest mellett).

Alapított 1861-ben.

121

Ajánlja a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

uj orgonáit.

Elvállal *javításokat* a legjutányosabb árak mellett.

— **Kisebb orgonák raktáron!** —

211 Árjegyzéket kívánatra küldök.

Kecskeméty István

étterme és söresarnoka,
Nagyvárad, Lukács György-utca sarkán.

Naponta frissen csapolt *márcziusi sör.*

315 Saját termésű, tisztán kezelt

HEGYI BORO K.

Társas-ebédek, vacsorák vagy lakomák

étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

A B O N N E N S E K

elfogadtatnak mérsékelt árak mellett.

Egyben van szerencsém a *vidéki utazó közönség* szives figyelmét felhívni, hogy

v e n d é g - s z o b á i m a t

ujjonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok, ugyszintén

— s z á l l ó h e l y —

s olcsó ár mellett szives rendelkezésre áll.

Szabott árak!

China - ezüst

gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

u. m. étszerek, asztalterítékek

gyertya- és karos gyertyatartók,

álló villany-lámpák, tálcák, asztal- és gyümölcsállványok, disztárgyak a legujabb művészies kivitelben. Pálm-, Dorás és oxyd nászajándékok, versen- és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben. —

Chinai és valódi ezüsthöz igen alkalmas a chinai ezüst gyári raktár ezüst fémtisztító pora és ezüst fémtisztító-vize. —

70

Szabott gyári árak!

En gros, en detail!

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Igazságszolgáltatás.

Elítélt hitvesgyilkos.

Hati Sándort a komádi-i hitvesgyilkost tegnap ítélte el súlyos vezekelésre a nagyvárad esküdtbíróóság borzalmas gyilkosságáért.

A perbeszéd meghallgatása után az esküdtek szándékos emberölés büntetében mondták ki bűnösnek *Hati* Sándort.

E marasztaló verdikt alapján a büntető tanács *12 évi fegyházra ítélte* a komádi hitvesgyilkost.

MULATSAG.

Juniális.

Kedves zártkörű nyári mulatságot rendezett a nagyvárad birói kar Nagy Ferencz törvényszéki elnökkel élén tegnap este a Püspök-fürdőben.

A családiasnak tervezett bizalmas estélyből fényesen sikerült táncmulatság kerekedett, miről már a jelen voltak névsora is tanuskodik:

Asszonyok: Nagy Ferenczné, Medvigy Mihályné, Balogh Samuné, Kiss Elekné, Sereghy Mihályné, öz. Brányi Gézáné, Ficzek Lajosné, Pékánovits Imréné, Bócz Gézáné, Sebessy Béláné, Molnár Gézáné, dr. Plopu Györgyné, Czvekk Kálmánné, Hegyesi Mártonné, Kovács Béláné.

Leányok: Czipp Jolán, Sebessy Erzsike, Bócz nővérek, Brányi Erzsike Czvekk Nádika, Mészáros Irén, Plopu Luczia, Pékánovits Margit, Ficzek Margit, Hegyessi nővérek Kugler Mariska, Kovács Emma.

Az izr. nőegylet nyári mulatsága.

A Szigligeti-színházban még a fényes rózsaszünet tart s alig hogy ez véget ér, szerdán d. n. 5 órától kezdődőleg az izr. nőegylet ad megint fényes programmu nyári mulatságával alkalmat a szórakozásra és társas összejövetelre.

A Rhédey-kert felügyelősége egész tündérekerté készül a mulatság napjára a Sportteret átalakítani virágokkal és színes lampionokkal.

Nagyon bájosnak ígérkezik a gyerekek táncmulatsága, melyet Kovács Tivadar balletmester fog rendezni, lesz gyermek-tombola és annyi nyerő szám, hogy körülbelül mindenik gyermek fog nyerni valamit. Lesz virágcsata, confetti dobálás, mindez katonaszigányzene mellett; pillanatnyi fényképfelvételek stb. stb. Este fél 9-kor a lövölde fel-diszített helyiségében táncmulatság.

Confetti és virág kinn is lesz kapható szigoruan meghatározott olcsó árakon és zsarolás egyáltalán nem fog előfordulni. A hölgybizottság, élén öz. ifj. Schwarcz Abrahamné egyleti elnöknel, mindent elkövet, hogy a nőegylet mulatsága a szokott jó izt, kedves és látogatott mulatság legyen. Belépti-dij 1 kor; gyermekeknek 40 fillér. A jótékony czélra való tekintettel az elnökség az egész várost meghívja a mulatságra.

A földmivelők mulatsága. A Nagyvárad-Velencei Földmivelők Köre 1903. év június hó 21-én, vasárnap a Bux-féle vendéglőben, Velence, Kolozsvári-utca, (volt váróterem) könyvtára és egyébb szükségletei fedezésére zártkörű házas mulatságot rendez. Belépti-dij: személy-jegy 1 korona, család-jegy (3 személyre) 2 korona. Kezdeté este 8 órakor Jegyek előre válthatók a rendező bizottsági tagoknál és este a pénztárnál. Jó italok és izletes ételekről gondoskodva lesz. Feltűzetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

IRODALOM.

Kosciusko. A kiről zeng a dal és szól a példaszó, nemzetének hőse, szabadság bajnoka, a lengyelek híres vitéze 1752-ben született, mint egy köznemes fia. Az orosz-lengyel háboruban kaszás paraszttal elfoglalta az orosz ágyukat; diktátora volt nemzetének parasztzubbonyban, csamarában, a melyet elvből öltött fel, mert ő paraszttal látta a nemzet erejét. Kosciusko Maciejovici mellett elveszti a döntő csatát, a fél sereg fogságba esett, az ágyuk elveszték, Kosciuskot súlyosan sebesülve találták meg az oroszok a csatateren. Vele ve-

szett a győzelem reménye s a nemzeti kormány hiába ajánlotta föl váltságul az összes orosz foglyokat.

Nevét, sorsát szálaiba szötte a költészet. O volt az, a ki Lengyelország bukását dicsővé tette, ha már el nem hárihatta. Hogy bukásában azt kiáltotta volna: „Finis Poloniae”, az csak mese, melyet maga is megczáfolt, de ha a szó nem volt is igaz, igaz volt a tény. Nemzete azóta abban a tragikus kísérletben emészti erejét, hogy megpróbálja, mikép élhet és fejlődhetik nép országos szervezet, egység, kormány nélkül, csak nagy hagyományokból merítve a jövő reményét.

Kosciuskórol szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 186. füzet.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII. Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizésre is.

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

Sorsjáték.

Regény.

Irtá: Stella (Szőke Berta.)

17.

— Nem öltözik át a nagyságos ur — kérdé, miközben a nedves kabátot lesegítette, — annyira át van ázva.

— De igen, — felelte a szobája felé tartva — így be sem mehettek a vacsorához.

A neszre, a beszélgetés hallatára kinyílt az egyik ajtó, Márta tekintett ki rajta.

— Csakhogy itt vagy — szólt apjához futva — oly régen várunk már, hol voltál?

Szokása szerint megakart csókolni, de önkénytelenül visszariadt, látva a különben szelíd jóságot sugárzó szemek kétségbeesett kifejezését, a máskor sima homlok mély barázdáit, a barátságosan mosolygó ajkak szomorú némaságát.

— Mi bajod, — kérdezte ijedten — apuskám, hisz' egész ki vagy kelve magadból.

— Semmi, semmi, felelt a kérdezett szelíden, megsimogatva az aggódó lánykát — kis főfájásom van. Majd elmúlik, de most bocssás, más cipőt kell huznom, a sárczipóm itthon feledtem.

Csak most vette észre, hogy apja menyinyire át van ázva.

— Az esernyőt bizonyára a hivatalban feledted — jegyezte meg szemrehányóan.

— Igen, azt hiszem. De csak menj gyermekem, átöltözzöm és követlek.

Márta engedelmeskedett. Bement anyjához, kivel ott addig együtt voltak kézimunkával elfoglalva és aggódva beszélte el a látottakat.

Bizonyosan valami nagyszerű kártyavára omlott ma megint össze, mondta a nő kedvetlenül.

— De nem találod anyám, hogy apa egy idő óta olyan feltűnően rosszkedvű, valamit rejteget előtűnk és ez fájdalmat okoz neki bizonyára.

— Alkalmasint valami repülőgépen törte a fejét és vagy kinevelték vele, vagy... magam sem tudom... mi történhetett, de hogy van valami baja, az kétségtelen. Faggasd ki, benned jobban bízik, mint bennem, neked inkább elmondja azokat a nagyszerű és mindig füstbe szálló terveket.

— Már kérdeztem többször, de eredménytelenül. Félek, magam sem tudom mitől, de néha olyan különös balsejtelem fog el. Csak ne legyen apának valami komoly...

— Ugyan hallgass el kérlek — szakítá félbe az anya leányát türelmetlenül — ti tönkre tesztek engem azokkal az örökös képzelődéseitekkel. Olyan természetű van, akár csak apádnak, mindig a levegőben jár. Egyik végletből a

másikba jutsz. Vagy végtelenül boldog, vagy a legszerencsétlenebb a föld kerekén s ha akár az egyik, akár a másik hangulat okát keresnők? Mi lenne ez? Egy nagy bolondság bizonyára.

— De anyám...

— Hagyj békén, hívd inkább apádat vacsorázni s egyúttal tálatass.

A leány sietett anyja parancsát teljesíteni, örült, hogy menekülhet a szemrehányások elől, melyek végre is jogosak s csak az ő javára czélzók voltak, de fájtak végtelenül. Nemsokára megjelent apjával az ebédlőben, hol a vacsora várta őket.

Vajda igen sápadt s szenvedőnek látszott. Neje kérdésére főfájást emlegetett. Hogy ma elbeszél mindent az erős elhatározása volt, de majd vacsora után, hadd költsék el azt háborítlanul. O maga nem evett semmit, szótlanul ült helyén, nem zavarták. Pedig Vajdának annyi kérdezni valója lett volna, azonban hallgatott, kielégítő választ úgy sem kaphatott, vagy ha kapott is, az ő reális gondolkodásmódja, természetes észjárásával nem tudta azt megérteni.

Vacsora végeztével Vajda felállt helyéről s fel-alá sétált a tágas szobában. A szoba leány kis be járt az ételeket, a teritékeket elhordani, Márta anyja egy figyelmeztető tekintete után segítségére sietett, a szoba pár pillanat alatt ismét rendben volt, nyoma sem látszott a gazdag lakomának, mely csaknem érintetlenül maradt.

A háziasszony elővette kézimunkáját. Márta olvasott, azaz csak akart, mert izgatottságában nem tudta mit olvas, a házi ur meg folytatta sétáját szakadatlanul. A szoba piros alapu arany csillagos tapétájával, sötét díofa művésziesen faragott butoraival értékes és finom izlésről tanuskodó apró csecsebecsével fölülte jó benyomást tett az emberre. A kályhában éléken pattogott a tűz kellemes meleget árasztva, a hatalmas lámpa pedig bevilágította a tágas ebédlő minden zugát. A három szomorú szóval ember merő ellentétet képezett ezzel a kedves, barátságos kerettel.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az ó-szabadelvűek tömörülése.

Budapest, június 20. (Saj. tud. távir.) Az ó-szabadelvűek mai értekezletén **Vörös László** megnyitva a tárgyalásokat, kifejtette, hogy minden személyes tekintet nélkül elveik fenntartására szükséges az ó-szabadelvűek tömörülése.

Hieronymi Károly abban látja a kibontakozást, hogy olyan kormány kezébe tétessék le a hatalom, melylyel egységes szolidaritást vállal párt s támogat. A megbukott kormánnyal szemben ennek akadály a volt, hogy a volt nemzetiek sohasem hasonultak teljesen az ó-szabadelvűekkel. A jelen helyzetben az ó-szabadelvűek álláspontja csak az lehet, hogy hű ragaszkodással a 67-ik 12. t.-cz.-hez biztosítani igyekezzenek a társadalmi és felekezeti befolyás nélküli fejlődést. Ez értelemben nyújtja be határozati javaslatát.

Dániel Ernő br. hozzájárulva a javaslatához, hangsúlyozza, hogy juttassák kifejezésre azt, hogy Magyarországon csakis a szabadelvű párt kormányképes.

Berzeviczy és **Perczel** helyeslő felszólalása után **Tisza István** gróf elmondja, hogy miért fogadta el megbízatását. Mindezeideig meggyőződése volt, hogy bevallott politikája kivezető ut lesz, de e kísérlet meggyőzte, hogy más utat kell választani a mely bár nem a legczélszerűbb, de relativ a legbiztosabb.

Ő levonta a konzekvenciákat, s nézete szerint most már kötelessége az egyéni érvényesülés nélkül szolgálni a köz érdekeit.

Szükségesnek tartja kifejezését adni annak, hogy a határozati javaslal ily kitétele: „*pártunk hagyományai*” nem czélzatosság az ellenkező pártárnyaltokkal szemben.

Hegedüs és **Kubinyi** hozzászólása után a határozati javaslatot elfogadták s elhatározták, hogy **Khuen-Héderváry** gróffal szemben tartózkodó várakozással viselkednek mindaddig, míg programját nyíltan nem ismerik.

Vajudas.

Bécs, június 20. (Saját tud. távir.) **Khuen-Héderváry** gróf megbízatása még egyre vajudik s a bán folytonosan a bécsi vezető politikusokkal egyezményeken tárgyal. **Ma Körbernél Pitreichkal** órákig értekezett a bán, s e konferencia után gróf **Goluchovszky** külügyminiszterhez hajtatott. Innen délután 4 órakor a királynál kihallgatáson jelentkezett. A háromnegyed óráig tartó kihallgatás ismét meddő maradt s **Khuen-Héderváry megbízatás nélkül tért vissza.** A bán holnap ismét tárgyalásokat folytat a vezető politikusokkal s ezután *biztosra veszik a megbízatását.*

Budapest, június 20. (Saját tud. táv.) **Késő este néhány esti lap külön kiadásban hirdette, hogy Khuen-Héderváryt a kabinet alakításával megbízta a király.**

E hír éjfélig még nem nyert megerősítést.

Spanyolországból.

Madrid, június 20. A költségvetési fellesleg nem 47,854.272 peseta, ahogy azt tévesen jelentették, hanem 31,656.729 peseta. A képviselőházban kijelentette **Toca** tengerészügyi miniszter, hogy a kormány a rendes költségvetéstől függetlenül törvénytervezetet nyújtott be, amely egy hajóraj létesítésére vonatkozik. A hajóraj hét páncélos hajó, három czirkálóhajó és több torpedóból fog állani. (M. T. I.)

Hírek Szerbiából.

Belgrád, június 20. (Saj. tud. táv.) A szerb főváros lázasan készülődik **Péter király** fogadására. Városszerte zajos ünnepléssel készülnek körülvenni az érkező királyt.

Belgrád, június 20. (Saj. tud. táv.) A bíróság elutasította **Draga királyné** nővéreinek ékszerei és vagyona iránti keresetét.

Belgrád, jun. 20. (Saját tud. táv.) A királygyilkosok megbüntetése lehetetlen, mert az új kormány a nemzetgyűlés jóváhagyásával megkegyelmezett nekik, ezzel meg akarván kimélni **Péter királyt** e kényes biráskodástól.

Senegali.

St.-Louis, június 19. Senegali mőrtörzsek megtámadták a **Kayes-féle** tartó szállítóhajókat, meglepték és felégették **Alcoury** falot, megölték öt férfit és 32 asszonyt elraboltak. (M. I. T.)

A felrobbant lidtgyár.

London, június 20. A hadügyminisztérium közzéteszi a francia hadügyminiszternek az angol hadügyminiszterhez intézett táviratát, amelyben a francia hadsereg nevében a volvichi arzenálban történt szerencsétlenség alkalmából sajnálkozását és részvétét fejezi ki. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

A hadapródiskola élelmezése. A keresk. és iparkamara a következő értesítést adta ki: Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a nagyvárad m. kir. honvéd hadapródiskola parancsnoksága az 1903. évi szeptember hó 1-ső napjától 1904. augusztus hó 31. napjáig terjedő időre szükséges 25.000 kg. marhahus, 4000 kg. borjú hus, 6300 kg. sertés hus, 800 kg. füstölt sertéshus, 6000 kg. olvasztott sertésszir és egyéb len es árucikkek, továbbá 15.000 kg. burgonya szállítására pályázatot hirdet. Miről az érdekelteket azzal értesítjük, hogy a szóban levő pályázat közelebbi feltételei a nevezett hadapródiskola kezelőbizottsági irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagyvárad, 1903. június hó 19. A nagyvárad keresk. delmi és iparkamara: *Huzella Gyula*, kir. keresk. tanácsos elnök, dr. *Sarkadi Lajos* titkár.

A gabonafélék megdülése elleni védekezés. Egy tapasztalt német gazda írja, hogy a trágyázás és vetés sűrűsége a gabona megdülésére nagy befolyással van és ennek bizonyosságát felemlíti, hogy a 90-es évek kezdetén egyik igen kővér talaju dűlőjében erősen trágyázott burgonya után búzát vetett és mert félt, hogy az megdül, gyenge ammoniak-szuperfoszfát trágyázást adott alája. A buza véltlentül ritkán is vetettett és daczára a megdülésre kedvező időjárásnak, nem dült meg, de gyenge termést adott.

A következő évben ugyancsak erősen trágyázott burgonya után ugyan-ezen dűlő egy másik tablájában sűrűn vetette a búzát és az előző évhez hasonlóan ammoniak-szuperfoszfátal trágyázta. Közvetlen szomszédai ugyanilyen talajban trágyázott burgonya után ritkábban vetették a búzát s az ő vetése megdült, emezeké nem. Mután az állandó mély művelés következtében a buza nála eléggé kifejlesztheti gyökereit és tavasszal hengerezve is lesz, a megdülés okát nem a talaj meglazulásában, hanem a szalma elhajlásában, tehát gyengeségben látja.

Ugyanezen évben a két szomszéd tábla közül — melyek talaja igen buja volt — az egyikben erős foszforsav-trágyázással, kissé ritka vetéssel porosz morgenenként megdülés nélküli 18 q árpát, a másikon pedig sűrűbb vetéssel csak 10 q-t aratott s az utóbbi táblán az árpa erősen dült volt. Hogy a gabona esős években jobban megdül, mint különben, általánosan ismert tény és természetes is, mert a szalma bujábban nő, sejtzövetei lazábbak és kevésbé szilárdak. Ha az ilyen gabonát erős szél éri, a gabona úgy megdül, hogy nem képes többé felállani, de ha szárazabb az időjárás és erős eső verte le a gabonát, akkor az gyakran feláll.

A megdülést tehát ezek szerint elősegítik a mélyen gyökeresző növények, különösen a lóhere és lóbab — azért, mert gyökérmaradványaikkal az altalajt lazítják, ezenkívül előmozdítja azt a sűrű vetés és a tulerős nitrogéntrágyázás. El-lensúlyozhatók a megdülést elősegítő tényezői erős foszforsav trágyázással, a nitrogéntrágyázás részbeni redukálásával, ritkább vetéssel — és amennyiben lehetséges az — erős szalmájú féleség termelésével.

Határidők.

Budapest, június 20.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, június 20.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. június 20-án.

Magyar aranyjárdék 4	120.50
Magyar koronajárdék	91.40
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2 %	—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2 %	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4 %	98.50
Italméresi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	99.25
Magyar nyeremény-sorsjegyek-kölcson	198.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcson	156.—
Osztrák járadék papirban	100.—
Osztrák járadék papirban	99.80
Osztrák járadék aranyban	120.75
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	158.—
Osztrák magyar bank részvény	16.80
Magyar hitelbankrészvény	730.50
Osztrák hitelintézet részvény	672.50
Páti vista	95.20
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.80
Londoni vista	239.45
20 márkás arany	28.48

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad piacion 1903. június hó 16-ik napján tartott vásárbán eladott természetnyek és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.50—14.—. Kétszeres buza 12.60—12.20. Rozs 12.60—11.80. Arpa 11.60—10.80. Zab 12.——11.60. Tengeri 14.——13.40. Borsó 38.—. Lencse 40.—. Bab 23.—. Köleskása 25.—. Burgonya 7.—. 100 kiló lángliszt 25.20. Zsemlyeliszt 24.80. Fehér kenyér liszt 24.40. Barna kenyér liszt 21.60. Széna fuvarral 4.80. Sózott szalonna 164.—. 6 kiló zsup-szalma —20. 150 dkr. alom-szalma —12. 1 köbméter bükkfa 6.50. Tölgyfa 6.—. Cserfa 6.70. 1 kiló marhahus —96. 1 kiló öntött gyertya —80. 1 kiló lámpaolaj —78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter új-bor —68. Pálinka —72. Szilvapálinka 1.40. Szesz 2.—. 1 méterm. kősz 21.50. 1 mm. nvers fagyó 48.—. 1 mm. olvasztott fagyó 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. magyar gyapju —. 1 liter ó-bor 60.—. 1 liter új-bor 34.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 22.—. 1 mm. köles —. 1 mm. repce —. 1 mm. dió 54.—. 1 mm. mogyoró —. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta —. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.12. 1 kgr. juh-hus —80. 1 kgr. vereshagyma —15. 1 kgr. fahagyma —54. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —20. 1 liter kóla —44.

Dr. VUCSKICS GYULA.

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérebevehető. Értekezhetni lehet a Nagyvárad Takarékpénztárnál. 807.

Telefon: 51. — Fennáll: 36 év óta.

Gazdálkodók figyelmébe!

Mindenféle

ZSÁKOK,

vizhatlan ponyvák,

kitűnő

gépolajok,

tovotte gépkenőcs, kocsik-kenőcs, gépszij, tisztító kőcz, kender-kötél, tömlő, rostáló- és repce-ponyva

legolesőbb gyári árban

325. kapható

HELFFY JÓZSEF-nél,

»Zöldfa« szállóval szemben.

Zsák- és ponyva kölcsonzó Intézet.

Használt vizmentes ponyvák eladó. Miként 05 kről 2 ftig kézzel vartva.

Gazdasági gépek

és

peronospora

fecskendők

javitását és helyreállítását jól, gyorsan és olcsón teljesíti a többszörösen kitűntetett

Rosenthal és Ehrlich

czég

1847-ben alapított

érczárú- és csengőgyára

Nagyváradon,

Szacs vay-utcza, saját ház.

Ugyanott kaphatók:

a világhírű nagyvárad érczesengők, gazdaság és iskolai harangok, szab. szivattyus-kutak «PLUTO» víznélküli clostettek és bármiféle érczárú.

I-ső nagyváradai bádigos iparosok
Villany és Légszeszvilágítás Felszerelési Vállalata

Kossuth Lajos-(Sas)-utca 16-9. sz., rendőrségi épülettel szemben.

Felvállal a legjutányosabb árak mellett

elektromos világítás, erőátviteli és szellőztetési berendezéseket

a legnagyobb pontosság és jótállás mellett és ezen munkálatok szerelését több évi gyakorlattal és hatósági engedéllyel bíró, szakszerűen képzett szerelőjével végezteti, valamint minden igényeknek megfelelő és különböző alaku

villany és légszesz csillárok, lámpák, ivlámpák, világító testek

és ipari czélokra alkalmas

elektromotorokat, szellőztetőket és felszerelési czikkeket

raktáron tartunk és szállítunk. Meglévő légszesz- és petroleum-lámpákat villanyos világitásra jutányosan átalakítunk. Költségvetéseket és felvételeket kötelezettség nélkül díjmentesen eszközölünk, miért is kérjük a n. é. közönségnek, mint helybeli iparosok, kik a jövőben is megrendelőinknek a legtöbb biztosítékot nyújtjuk, ezen új vállalatunk iránti szives pártfogását.

Tisztelettel

*Ujváry V. és Fia, Vlád Ágoston, Bodnár János, Fey Rezső, Éberl Kálmán,
Povaszán József villanszerelő.*

Felvilágosítással vállalatunk, ugyszintén nevezett iparosok bármelyike is készséggel szolgál.

ALAPITTATÓ : 1883 ban.

TELEFONSZÁM : 465.

Cement-, műkö-, beton- és aszfalt-ipar vállalat.

190

POLLÁK SAMU

Nagyvárad, Kert-utca 10. sz. || Kolozsvár, Szappan-utca 6. sz.

Állandóan készít: egyszerű csementlapot, sajtolt diszes mozaiklapot, csatorna-csöveket, lépcsőket, fedlapot, esőviz-folyókát és mindennemű **MŰKÖVET**, továbbá SZABADALMAZOTT HORNYOLT **FEDÉLCSEREPET**, teljesen TŰZBIZTOS szabadalmazott **gipsztáblát** válaszfalak gyors előállítására.

Elvállal jótállás mellett:

nedves lakások gyökeres szárazzá tételét, mindennemű aszfaltozást, betonozást, terazzo-munkát művészi kivitelben.

Ajánkozik: járdák, szökő-kutak, csatornák, diszes fal és keramikburkolatok, aszfaltparketták stb. elkészítésére.

☞ **Költségvetés ingyen és bérmentve.** ☞

1091. májustól Zöldfa-utca 34. sz.
Sörház-sikátorral szemben.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendű műhelyeiből beszerzett **fa- és vasbutorok**, valamint **kárpitozott berendezések** nagy választéku raktára

NAGYVÁRAD,
Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

Papp György-féle
házban, a volt
Erber helyiségben.

butor nagykereskedése.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stilszerű szilárd, első minőségű anyagból.
Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis **tapétirozását** elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tűzmentes vas- és pénzszekrények
kaphatók.

Javítások gyorsan és pontosan
eszközölteknek.

Figyelem!

Az „Amerikai áruház” olcsó árakban utólérhetetlen!

Értesíteni kívánom a t. vevőközönséget, hogy az üzlet a régi helyiségbe **Fő-utca (Bazár-épület)** lett visszahelyezve, a hol most a rövidáruval kapcsolatban

gyönyörű rőfös raktár lett berendezve

teljesen új, remek áruval melynek mekintése figyelmet érdemel.

Telefon-szám: 372.

Tisztelettel

AMERIKAI ÁRUHÁZ.

Szabott árak!

TELEFON: 477.

Szabott árak!

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság

elektromos gyár

Nagyváradai építésvezetőség.

Gyárak:

BUDAPEST.

LEOBERSDORF.

RATIBOR

Iroda

NAGYVÁRAD,

Kossuth Lajos-u. 4., 1. em. (Mezey-ház.)

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánljadusan felszerelt mintaraktárát:

elektromos világító csillárok
asztali lámpák

valamennyi stílusban, elegáns és kiválóan szolid kivitelben,

ivlámpákat,

villamos főzőedényeket, vasalók, hajsütővasak,
és szivargyjutók, ventilatorokat

és mindennemű ipari czélokra alkalmas

elektromotorokat.

Meglevő légszesz és petroleum csillárok csinos és olcsó átalakítása. Házak, lakások, üzletek stb. elektromos világítási és erőátviteli berendezéseket jótállás mellett jutányosan elvállal és ezek szerelését szakszerűen képzett szerelőivel végezteti.

Költségvetéseket és felvételeket díjmentesen eszközöl.

Felvilágosítással szívesen szolgál helybeli irodájában.

Szabott árak!

TELEFON: 477.

Szabott árak!

TELEFON 194.

TELEFON 19

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő
műhelye,

Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utca 1. szám alá át helyeztem és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem

Minden e szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemű kések tükörfenyésre pallérozása, valamint késműves munkák előállítására, a leglelkismeretesebb kidolgozás és árszámítás tekintetében a legolcsóbban állítatik elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utczeni házaló köszörűsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörüléssel s azt továbbítják.

295

Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári áron

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utca elején.

Fontos az érdekelteknek tudni,
hogy míg egyéb fajta keserűvizekből egy egész pohárral szükségeltetik
addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

KESERŰ-VIZ.

Mint kitűnő étvágyat hozó természetes gyomortisztító és hashajtó.
Amellett könnyen bevehető, mert íze nem émelygős, sós hanem kellemes keserű.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonos:

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél **KOMÁROMBAN,**
árja 60 fillér.

Minőségileg kérik össze nem téveszteni más olcsóbb fajta keserűvizekkel s
beszerzésnél határozottan SCHMIDTHAUER-féle Igmándi viz kérendő.

Kapható helyben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben. 238

Export Amerika és Angolországba.

Telefon 418.

Kerületi képviselő: **Biró József.**

Telefon 418

Első nagyváradai zálogház.

NAGYVÁRAD, KOSSUTH-UTCZA, a „Sas szálloda“ kapujával szemben.

Pénzkölcsön 8°-ra.

Értékpapírokra és sorsjegyekre 8°-ra a legmagasabb előleget ad.

Már zálogban levő sorsjegyeket, vagy értékpapírokat kiváltunk és olcsóbb kamatra magasabb kölcsönt adunk és kívánatra napi árfolyamban azokat meg is vesszük.

Mindennemű ékszerekre, ipari és árucikkre a legkisebb összegtől a legmagasabbig legszolidabb feltételek mellett nyújt kölcsönt.

Visszafizetéseket a legkisebb részlettörlesztések mellett elfogadjuk; ugyisint vidéki megbízásokat is elfogadjuk s azokat pontosan elintézzük.

Értékpapírok, sorsjegyek és ékszerek nagy tételeinél a legmesszebb menő kedvezmény biztosított.

Mindennemű ékszerek, arany láncok, arany órák, (különlegességek) gyűrtük s az ékszer szakba vágó mindenféle cikkek **legolcsóbb** bevásárlási forrása.

Diskrét kölcsön ügyletek elintézésére a kapu alatti külön bejáratnál külön terem áll rendelkezésre.

278.

Tisztelettel:

ELSŐ NAGYVÁRADAI ZÁLOGHÁZ TULAJDONOSA:

KLEIN M. és FIA,

Nagyvárad, Kossuth-utca, „Sas szálloda“
kapujával szemben, földszinti helyiség.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Mindennemű
fényképezési kellékek és gépek

gyári áron kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

Képes árjegyzék bérmentve.

Telefonszám 181.

Hirdetmény.

Nagy-Várad város összes városrészére, továbbá az idegen szöllő tulajdonosokra vonatkozólag kivetelt s a végérvényesen megállapított százalékban kivetelt utadó egyénekenkénti kivetési lajstromok az 1890. évi I. t. cz. 23. §-a rendelkezéséhez képest a városi adóhivatalnál (régí városház épület) és pedig az I. ker. Olaszi városrész kivetése a 7. számú, a II. ker. Újváros és Külváros kivetése a 2. számú és a III. ker. Váralja-Velence, Csillagváros, valamint a Hegy község kivetése a 4. számú hivatalos helyiségekben *folyó hó 22-ik napjától folyó évi július hó 7-ik napjáig* terjedő 15 napi közszemlére kitétetik.

Miről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy ezen egyénekenkénti kivetési lajstromokat megtekinthetik s a netalán sérelmesnek tartott kivetés ellen felszólalásokat folyó évi július hó 6-ik napjáig Nagy-Várad város közigazgatási bizottsághoz beadhatják.

Nagy-Várad, 1903. évi június hó 16.

Rimler Károly,
polgármester.

328.

Városi és vidéki telefon 251. sz.

Előpataki gyógyviz.

Főraktár: Bihar-, Békés- és Szilágy-megye részére:

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege-, bor- és déligyümölcs üzletében

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
a Széchenyi szállodával szemben.

Az „Előpataki Gyógyviz“ kitűnő sikerrel használtatik:

1. A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben, a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsabában, hányásoknál.
2. Altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben s az ezzel járó rásztkór s kedélykór szokásos székrekedéseinél.
3. Máj- és lépdegánatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmainál, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj és váltólázakból származott lépdegánknál.
4. Fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hószámvoroknál, a görvélykór torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál.
5. A vesék és húgyhólyag hurutos bántalmánál, a kezdődő húgykő és fűvénylerakódás eseteiben kitűnő húgysavoldó.
6. A méh idült tömüléseivel, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadzásnál.
7. A nemi részek gyengeségeiben.
8. Angol kórban egyáltalában gyermekeknek a szervezet ép és erős kifejlődését vas- és mész- tartalmánál fogva meglepően elősegíti.

Az előpataki ásványvizet nemcsak a betegek használják, egészséges embereknek is itató italul szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van. Ez idő szerint évente 1.000.000 palackon felül küldetik szét bel- és külföldre.

Kapható: minden jelesebb fűszerkereskedés- és vendéglőben.

AZ ELŐPATAKI GYÓGYFORRÁSOK KEZELŐSÉGE.

TÖRLESZTÉSES jelzálog-kölcsönöket

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45

és 50 évi visszafizetésre fél éves rész-

letekben, melyekben a kamat és a tőke

törlesztése bennfoglaltatik, 500 koro-

nától kezdve a legelőnyösebb feltételek

mellett ad, esetleg drága kamatozásu

kölcsönöket convertal a

polgári takarékpénztár részvénytársaság
NAGYVÁRAD.

256

Meghívás.

A Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar-és Terménytelbank 1903. évi június hó 27. napján délután 3 órakor saját üzleti helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésére

a részvényeseit meghívja.

A közgyűlés tárgya:

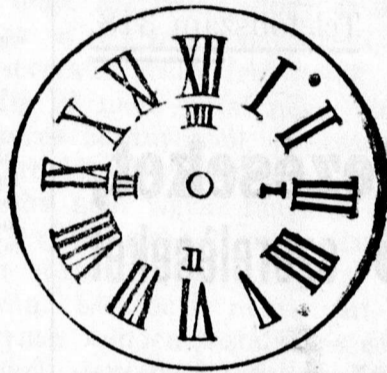
Elhalálozás folytán egy igazgatósági tagnak az esetleg egy felügyelő bizottsági tagnak választása.

Nagyvárad, 1903. évi június 9 én.

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 1. §-a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg 1 hónappal nevékre irt részvényeiket le nem járt szelvényekkel legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek.

230

Számos kitüntetés!

Számos kitüntetés!

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utcza 320. sz

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű TORONYÓRAIM vörös fémből készült főkerekekkel s a felhuzást könnyítő, a legzélyszerűbb módon alkalmazható külön mozgó orsókkal s a súlyemelő cizinkezett vassodronykötelet tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jótállás-felelősség melletti felállítását is elvállalom melyek pontos járásáért szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,
műlakatos és toronyórás.

216

Első nagyváradai gyári festékraktár!

Telefon 441.

Telefon 441

GALLOVITS I.

NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utcza 532. sz.,
saját ház.

Legelőcsőbb festékaru bevásárlási forrás.

Ajánl

száraz és olajbatört festékeket,

firnisz, butor és kocsilackot.

Bronzok, szobafestő és mázoló ecsetek és meszelők

nagy raktára.

272

Különösen nagy raktár **szoba-padló lackokban.**

A legújabb találmányu **LINOLEUM padló-fénymázt** van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartósságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.

„Nagyváradai hitelbank részvénytársaság“
működését Kossuth Lajos-utca 10.
sz. a. megkezdte.

Üzletköre :

Betétek kamatozás végetti elfogadása
könyvtársakra és folyó számlára, mely
előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás
nélkül.

Váltók leszámítolása.

Előlegek értékpapírokra és áru-
készletre.

Jelzálogkölcson nyújtása házakra
és földekre.

Értékpapírok vétele és eladása.

**Szelvények és kisorsolt érték-
papírok** beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u.
3—5-ig.

Az Igazgatóság.

SCHICHT-szappan

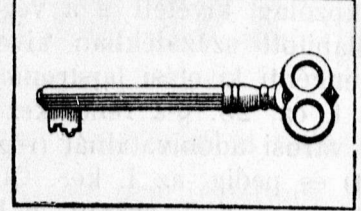
„SZARVAS“

vagy

„KULCS“

Legjobb, legkiadó-
sabb és ezért a
legolcsóbb szap-
pan. Minden káros

hatásu vegyítéktől mentes.

— Mindenütt kapható. —

Vásárlásnál ügyelni kell arra, hogy minden darab szappan
„Schicht“, névvel és a fentebbi védjegygyel legyen ellátva.

Telefonszám 318.

Telefonszám 318.

Olcsó és szakszerű

VILLAMOS berendezéseket, motor- és szellőztető szereléseket

elvállal a

NAGYVÁRADI

Műszaki Villamos Vállalat és Csillár-raktár

Nagyváradon, Kert-utca 81. sz. (Auer-üzlet).

Junius 1-től a „Nagyváradai Takarékpénztár“ palotájába lett áthelyezve.

Ne mulassza el senki **költségvetést** kérni, mely teljesen **díjmentesen**
eszközöltetik.

Kiváló tisztelettel

290

Guthard Imre,
budapesti elektrotechnikus.

Grünfeld Ignätz,
vállalkozó.

Szakszerűleg teljesített villamos felszerelés-
seimről tanuskodnak a hozzám intézett elismerő
levelek, melyekből csak néhányat bocsátok közre :

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Megkeresésére ezennel készséggel igazolom, hogy ön
lakásom villamos világítási szerelését, illetőleg berendezésé-
legteljesebb megelégedésemre végezte, munkája teljesen ki-
fogástalan, másfél éve annak, hogy azt végezte, de eddig
még legcsekélyebb hiányt vagy hibát sem lehetett azon
találni. Budapest, 1908. május 11.

Tisztelettel

Szerényi József,
miniszteri tanácsos.

Tekintetes Guthard Imre urnak Nagyvárad.

Ezennel értesítjük, hogy váci-utcai üzletünknek
villamos berendezésével, dacára annak, hogy eleinte fél-
tünk, hogy e complicált nehéz munkát nem fogja kívánsá-
gunkhoz méltón szállítani, nagyon meg vagyunk elégedve
és reméljük, hogy pesti üzletének megnyitásakor ismét
adhatunk Önnek munkát. Budapest, 1908. május 13-án.

Tisztelettel

Quentzer Testvérek
cs. és kir. udvari kalapgyárosok
Budapest, IV., Váci-utca 7.

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Hozzánt intézett megkeresésére örömmel igazoljuk,
hogy cégünknek a villamos világítási munkálatokat teljesi-
tette, melyekkel mi teljes mértékben meg voltunk elégedve.
Budapest, 1908. május 15-én

Tisztelettel

Wodianer F. és Fiai (Lampel Róbert-féle)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Távbeszélő: 67. sz.

KRUGSTEIN IZIDOR UTÓDA

Súgóny cím: Rosenberg Izsó

Rosenberg Izsó

építkezési anyagok, gazdasági
cikkek és zsiradékok nagy raktára.
Nagyvárad, Kossuth-utca.

I-ső rendű **BEOCSINI** Portland-
I-ső rendű **Román-CEMENT.**

EGERESI alabastrom és szobrász **GIPSZ.**

MENYEZET NÁDFONAT.

CEMENTLAPOK és **BETONCSÖVEK.**

CARBOLINEUM és **TINCTORAL**

megóvják a fát a korhadástól.

KÖAGYAGCSÖVEK.

Valódi ASZFALT FEDÉLLEMEZEK.

Aszfalt **ELSZIGETELŐ** lemezek.

Köszén-Kátrány.

Gazdasági cikkek:

Kitünő minőségű gép- és henger-olajok.

I-a **REPCZE-OLAJ** (égető-olaj).

Első rendű

250

TOVOTTE gépszir, kocsikenőcs és petroleum
CARBOLSAV. **CREOLIN.**